Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
Матэр'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЕТА. № 95 (2283) Аўторак, 24-га красавіка 1928 г.

Разьвіцьцё замежнага гандлю.

Буйнейшыя гаспадарчыя праблемы апошніх двух-трох месяцаў (задача ўзмацненьня хлебазагатовак, падрыхтоўка да пасеўнай кампаніі, пытаньні вытворча-фінансавага пляну прамысловасьці і г. д.) крыху адцягнулі ўвагу нашай грамадзкай думкі ад пытаньняў замежнага гандлю і ходу разьвіцьця нашых узаемаадносін з сусьветнай гаспадаркай. Між тым тыя абставіны, якія стварыліся ў сучасны момант на гэтым, вельмі важным вучастку нашай гаспадарчай працы, заслугоўваюць самай пільнай увагі.

У мінулым годзе вынікі замежнага гандлю далі актыўнае сальдо, перавысіўшы кошт нашага экспорту над коштам імпорту. Гэтае актыўнае сальдо, у разьмеры амаль 58 млн. руб., было дасягнута як за кошт павялічэньня экспорту (на 14 проц.), так і за кошт некаторага зьмяншэньня імпорту, пры адначасным росьце агульнага звароту замежнага гандлю на 50 млн. рублёў. Гэтым самым у мінулым годзе нам удалося выканаць у галіне замежнага гандлю дзьве стаячыя перад намі задачы: узмацніць нашу сувязь з сусьветнай гаспадаркай шляхам павялічэньня нашага агульнага замежна-гандлёвага звароту і забясьпечыць добрае становішча нашых разрахункаў з заграніцаю шляхам некаторага накапленьня валютных рэсурсаў. Асноўныя дырэктывы партыі і ўраду ў гэтай галіне былі выкліканы неабходнасьцю далейшага паглыбленьня гэтых выяўленых у мінулым годзе дасягненьняў.

Аднак усім вядомыя абставіны, якія стварыліся ў пачатку бягучага году на хлебным рынку, зьявіліся перашкодай у ажыцьцяўленьні нашых першапачатковых экспартных меркаваньняў. Ня гледзячы на тое, што за пяць мінулых месяцаў бягучага гаспадарчага году нам удалося павялічыць у параўнаньні з плянам ня хлебную частку экспорту на 60 млн. руб., выпаданьне хлебнага экспорту гэтым павялічэньнем аказалася здаволена толькі часткова і далёка не ў належнай ступені. Увесь экспорт за пяць месяцаў зьменшыўся, у параўнаньні з адпаведным пэрыядам мінулага году, на 16 проц. У той-жа час, дзякуючы інтэнсыўнаму працэсу разгортваньня індустрыялізацыі краіны, мы мелі досыць значнае павялічэньне імпорту неабходнага для абсталяваньня прамысловасьці, сыравіны і паўфабрыкатаў (гэтыя артыкулы складаюць 83 проц. усяго нашага імпортнага пляну), што прывяло да росту імпорту ў параўнаньні з мінулым годам на 39,3 проц.. або 90 млн. руб. У выніку мінулыя пяць месяцаў далі пасыўны сальдо па замежнаму гандлю ў разьмеры 31,3 млн. рублёў, між тым, як за той самы пэрыяд у мінулым годзе замежны гандаль даў нам актыўнае сальдо ў суме 104,8 млн. рублёў.

Такім чынам, калі ў мінулым годзе мы мелі магчымасьць рэалізаваць на працягу другога паўгодзьдзя частку замежна-гандлёвага накапленьня для ўзмоцненага ўвозу абсталяваньня з мэтай рэканструкцыі нашай прамысловасьці, дык сёлета скарачэньне хлебнага экспорту і павялічэньне ўвозу абсталяваньня ўжо ў першым паўгодзьдзі ставяць вельмі востра пытаньне аб усямерным павялічэньні экспорту на працягу астатняй часткі году і вельмі асьцярожным ажыцьцяўленьні імпортных плянаў.

Асноўнай задачай замежнага гандлю ў працягу бліжэйшых месяцаў зьяўляецца такое павялічэньне экспорту, якое ня толькі дало-б магчымасьць пакрыць імпорт, але і перавысіць яго, у мэтах зьнішчэньня пасыўнага сальдо, які стварыўся ў мінулыя месяцы. Гэтая задача можа быць выканана толькі пры ўмовах поўнага ажыцьцяўленьня запраэктаваных экспортных праграм. Выкананьне-ж нашых экспортных плянаў вымагае мабілізацыі ўсіх нашых экспортных рэсурсаў.

Тут трэба лішні раз падкрэсьліць, што ўвага, якая надаецца на месцах так званым другарадным рэчам нашага экспорту, усё яшчэ застаецца нездавальняючай. У гэтым напрамку мы яшчэ ня выйшлі з стадыі ўсякага роду адшуканьняў новых аб'ектаў экспорту, а практычнай працы па правядзеньню ў экспортны від дробных кантыгентаў надаемо занадта мала сіл і ўвагі.

Гэты момант зьяўляецца тым больш адмоўным таму, што абставіны, створаныя на замежным рынку, часта ня спрыяюць нашаму экспорту. У працягу мінулых месяцаў (а часткова і зараз) мы мелі досыць значнае зьніжэньне цэн на сусьветным рынку ў адносінах да цэлага шэрагу нашых экспортных тавараў. У прыватнасьці, зьніжэньне цэн балюча адбілася на нашым экспорце нафты, і толькі ў самы апошні час мы маем тут некаторае палепшаньне ў зьвязку з ростам цэн на бэнзіну. Таксама зьнізіліся цэны на пушніну, яйкі і інш.

Усе гэтыя абставіны вымагаюць значнага напружаньня для пасьпяховага вырашэньня задач, якія перад намі стаяць у галіне замежнага гандлю і прымушаюць падкрэсьліваць, што гэтая справа далёка нялёгкая. Тым больш неабходна і важна для ўсяго далейшага плянамернага разьвіцьця нашага гаспадарчага жыцьця паставіць гэтыя пытаньні на першае месца ў нашых гаспадарчых і плянуючых органах і ўсёй нашай грамадзкасьці.

Парляманцкія выбары ў Францыі.

У АКРУГАХ, ДЗЕ БУДЗЕ ПРАВЕДЗЕНА ПЕРАБАЛЁТЫРОЎКА, КАНДЫДАТЫ-КАМУНІСТЫ АТРЫМАЛІ АДНОСНУЮ БОЛЬШАСЬЦЬ ГАЛАСОЎ.

ПАПЯРЭДНІЯ ВЫНІКІ.

ПАРЫЖ, 23-IV. Водлуг вестак, надасланых да 2-й гадзіны ночы, пакуль-што абраны два кандыдаты (крайнія правыя), 27 рэспубліканцаў, 16 левых рэспубліканцаў, („рэспубліканцы" і „левыя рэспубліканцы" зьяўляюцца правымі буржуазнымі групоўкамі, якія ўваходзілі ў склад ураду Пуанкарэ—„нацыянальнага блёку", прыхільнікі Пуанкарэ), 13 радыкалаў (лева-буржуазная група, у мінулым адна з галоўных кіруючых партый левага блёку, зараз распалася на некалькі груповак), 2 рэспубліканскіх сацыялісты (лева-буржуазная групоўка), і 6 сацыялістаў.

Высьвятлілася, што ў 130-ці акругах будзе перабалётыроўка. Кандыдаты кампартыі Дорыё, Дукаё, Кашэн, Торэс, Пікемаль, Вайян Кутур'е, Марты, Рэно і Кляманс не абраны на чарговым пасяджэньні, але атрымалі значную адносную большасьць галасоў; *надыходзіць перабалётыроўка (29 красавіка).*

У 20-й выбарчай акрузе Парыжу лідэр сацыялістаў Блюм атрымаў 6 тысяч галасоў, у той час, як камуніст Дуклё—7.712.

УВАГА: Згодна французскага выбарчага закону [illegible]

Ажыўленьне ў рабочых кварталах.

ПАРЫЖ, 22-4. [illegible]

КАНДЫДАТУРЫ ВЫДАТНЫХ МЕНШАВІКОЎ БУДУЦЬ ПЕРАБАЛЁТЫРОВАНЫ.

ПАРЫЖ, 23-4. Да раніцы высьвятлілася, што сярод кандыдатаў, якія будуць перабалётыраваны, знаходзяцца Пэнлеве, Лушэр, Блюм і Рэнодэль.

Стыхійнае няшчасьце ў Баўгарыі.

ВЕНА, 20-IV. Новы землятрусы ў Баўгарыі перавысілі па размерах першую катастрофу. У Філіпопалі зруйнаваны вакзал і шмат тытунёвых складаў. [illegible] У некаторых частках горада выбух пажар. Зусім зруйнавана 1.030 дамоў, а 1.100 дамоў няпрыгодны для жыльля. Налічваюць 20 забітых і 100 цяжка паранёных. [illegible] Налічваюць 27 забітых і 100 паранёных.

Шмат вёсак цалкам ці часткова зьнішчана.

Заключнае пасяджэньне 3-е сэсіі ЦВК СССР.

СПРАВАЗДАЧА ДЭЛЕГАЦЫІ СССР НА ЖЭНЕЎСКАЙ КАМІСІІ АБ РАЗБРОЕНЬНІ.

Прамова т. Літвінава.

Адхіленьне савецкіх прапаноў на жэнеўскай сэсіі паказала ўсяму сьвету, што капіталістычныя ўрады зусім ня думаюць адмовіцца ад войнаў.—Ліга Нацый—асноўная перашкода да міру.—СССР застаецца і надалей на варце ажыцьцяўленьня міру ва ўсім сьвеце.

Чаго дамагалася дэлегацыя сваімі прапановамі.

Падагульваючы вынікі працы апошніх дзьвюх сэсій падрыхтоўчай камісіі аб разброеньні, у якіх брала ўдзел савецкая дэлегацыя, Літвінаў спыніўся ў кароткіх рысах на гістарычнай праблеме разброеньня за апошнія 10—12 год. Незалежна ад вынікаў спрэчак на падрыхтоўчай камісіі і канферэнцыі аб разброеньні, неабходна прызнаць вялізарным дасягненьнем і гістарычным фактам першараднае значнасьці, што савецкай уладзе ўдалося дамагчыся, не зважаючы на сур'ёзныя перашкоды, паставіць на абмеркаваньне **па сутнасьці ідэю поўнага ўсеагульнага разброеньня.** Няхай гэтая ідэя пакуль-што адхілена, але ўвесь сьвет можа зараз ведаць усё тое, што можна сказаць проці ўсе- [illegible] ўсеагульнага разброеньня, прайшоўшы праз шматбаковую крытыку, выйшла з дэбатаў неасаромленаю і непашкоджанаю.

Як і трэба было спадзявацца, пасьля спрэчак, заняўшых некалькі пасяджэньняў, была ўхвалена рэзалюцыя адхіліць наш праэкт канвэнцыі і самую ідэю ўсеагульнага разброеньня.

Адзіны фронт проці савецкіх прапаноў.

Неабходна прызнаць, што ў аднадушных пастановах камісіі вядомую ролю адыграла тое, што прапановы выходзілі ад савецкае дэлегацыі, і жаданьні дэманстраваць адзіны фронт проці яе перамагала іншыя думкі. Інакш цяжка было зразумець, чаму проці ідэі ўсеагульнага разброеньня выступалі таксама прадстаўнікі малых дзяржаў, якім аб імпэрыялізьме марыць ня прыходзіцца, і нават прадстаўнік такога краю, як Баўгарыя, якая, зьяўляючыся разброенаю па ўмове мірнага ўгавору, таксама як і Нямеччына, змагла-б мець толькі карысьць ад разброеньня іншых краёў.

Як бачыце, савецкая дэлегацыя ў Жэневе пастаўлена была ў становішча, далёкае ад раўнапраўя, і гэта дае вам магчымасьць уявіць тыя ўмовы, у якіх савецкай дэлегацыі прыходзілася працаваць на міжнародных канфэрэнцыях.

Пасьля таго, як была правалена прапанова нямецкае дэлегацыі—раіць радзе Лігі Нацый зараз-жа склікаць міжнародную канфэрэнцыю па разброеньні, **савецкая дэлегацыя** заявіла, што паколькі яе праэкт поўнага разброеньня адхілен, а большасьць дэлегацый заявіла, што яны могуць абмяркоўваць толькі праэкты частковага разброеньня, дык яна **падае на неадкладны разгляд камісіі цалкам распрацаваны новы праэкт частковага разброеньня.** Савецкая дэлегацыя наіўна думала, што яна гэтаю прапановаю дапаможа камісіі выйсьці з надзвычайна цяжкага становішча, у якое яна папала, што яна ў значнай меры выратуе яе ад дыскрэдытацыі. Як гэта ня дзіўна, але большая частка дэлегацый паўстала проці нашае новае прапановы амаль-што ня з большаю заядласьцю, чымся проці нашага першага праэкту, і дамагалася, каб зараз-жа зачыніць сэсію. Хваляваньне, выклінанае нашым другім праэктам, дасягнула вельмі значных разьмераў, і старшыня падкамісіі лічыў нават патрэбным супакоіць сход вельмі рашучаю заяваю, што ні ў якім выпадку наш новы праэкт ня будзе пастаўлен на абмеркаваньне гэтае сэсіі.

Не зважаючы на тое, што я тройчы прапанаваў старшыні абгрунтаваць гэтую заяву, я ўсё такі ніякага здавальняючага тлумачэньня ад яго не атрымаў. Зазначана было толькі, што дэлегацыі не падрыхтаваны да нашага праэкту, ня вывучылі яго, ня маюць інструкцый ад сваіх урадаў. Мне прышлося зьвярнуць увагу старшыні, што калі падаваліся праэкты канвэнцыі аб разброеньні іншымі дэлегацыямі, дык іх зараз-жа ставілі на абмеркаваньне, прычым амэрыканская дэлегацыя прасіла інструкцыю ў свайго ўраду па тэлеграфу, і пасяджэньне камісіі было адкладзена на некалькі дзён, пакуль быў атрыманы з Амэрыкі адказ. Я патрабаваў раўнапраўя для савецкае дэлегацыі і яе прапаноў, але ізноў не атрымаў здавальняючага адказу. У камісіі стварылася такое становішча, пры якім разумных, лёгічных, абгрунтаваных развважаньняў чакаць ужо ня прыходзілася. У самым сьпешным парадку камісія ўхваліла агульную рэзалюцыю адхіліць наш першы праэкт аб поўным разброеньні і перанесьці наш другі праэкт для абмеркаваньня на наступную сэсію, якая будзе склікана водлуг уласнага погляду старшыні.

Пэрспэктывы разброеньня самыя сумныя.

Вы спытаеце мяне: якія-ж далейшыя пэрспэктывы працы Лігі Нацый па разброеньні. Зусім зразумела, што большасьцю дэлегатаў ужо вырашана калі ня зусім ігнараваць наш другі праэкт канвэнцыі частковага разброеньня, дык асобна яго не абмяркоўваць, а абмяркаваць толькі поруч з паўторным зачытаньнем іх уласнага праэкту. Гэтае паўторнае чытаньне будзе магчыма, аднак, толькі тады, калі перамовы, якія ідуць у сучасны момант у нетрах дыплёматыі, прывядуць да зьнішчэньня існуючых рознагалосьсяў. Калі гэтае згоды ня будзе дасягнута, дык падкамісія мабыць ніколі ня будзе склікана.

Паколькі мы імкнёмся, аднак, штурхаць усе народы да сапраўднага хутчэйшага максымальнага разброеньня, дык мы павінны выказаць шчырае расчараваньне і вялікі жаль наконт вынікаў працы камісіі і таго безнадзейнага становішча справы разброеньня, якое нам дала сэсія.

Імпэрыялістычная дымавая завеса вайны.

Каб зьняславіць міралюбівыя выступленьні савецкае дэлегацыі, характар якіх асабліва стаў зразумелы шырокім масам пасьля пятае сэсіі падрыхтоўчае камісіі, нашыя ворагі не знайшлі іншых сродкаў, як ізноў пусьціць недарэчныя чуткі праз паслухмяны французскі друк аб тым, што Савецкі Саюз рыхтуе напад на сваіх бліжэйшых суседзяў—Латвію, Эстонію, Румынію і, зразумела, „бяскрыўдную" Польшчу. Бо, бачыце, савецкая ўлада перажывае гэткія цяжкасьці і крызісы, з якіх ня можа выйсьці без якое-небудзь ваеннае авантуры. Мы ведаем некаторыя крыніцы гэтых чутак, мы ведаем дыплёматаў і ваенных аташэ, якія асабліва стараюцца распаўсюджваць гэткія чуткі, якім яны самі, зразумела, ня вераць. Але, менавіта таму, што мы ведаем крыніцы гэтых чутак, у нас узьнікае небясьпека: ці ня мае гэтых чутак [illegible] іншае мэты, ці не зьяўляюцца яны тою дымаваю заслонаю, пад прыкрыцьцём якое рыхтуецца напад на Савецкі Саюз. [illegible] 1914 г. да сусьветнае вайны. Тое, што адбылося на 5-й сэсіі падрыхтоўчае камісіі, зьяўляецца нічым іншым, як **урачыстасьцю таго самага мілітарызму, які папераджаў гэтую вайну 1914 г.** Пад прыкрыцьцем пацыфісцкае фразэалёгіі аб гарантыях безапаснасьці, аб угаворах проці нападу, зноў адбываюцца такія палітычныя камбінацыі, якія практыкаваліся даваеннаю дыплёматыяй. Над выпрацоўкаю нявінных на выгляд угавораў аб ненападзе і арбітражы ці хутчэй дадатковых да іх тайных згод, у сучасны момант ня толькі працуюць канцэлярыі міністэрстваў замежных спраў, але ў некаторых краёх і вайсковыя і марскія штабы. [illegible] зьняславіць Савецкі Саюз ягокрай інсінуацыямі, злосным паклёпам, правакацыйнымі чуткамі, хлусьнёю і г. д. Наша выступленьне на 4-й сэсіі выклікала ў жыцьцё вядомы падроблены артыкул Сталіна. Зараз-жа пасьля нашых выступленьняў на 5-й сэсіі былі распаўсюджаны чуткі аб нашых нібы агрэсыўных намерах у адносінах да Прыбалтыкі, а гэтымі днямі—злосная інсінуацыя ангельскага міністра ўнутраных спраў Хікса, які арганізаваў наскок на Аркос і садзейнічаў разрыву англа-савецкіх адносін.

Нашыя мірныя імкненьні застаюцца непаслабленымі.

Я перакананы, што **давер'е да такіх чутак і паведамленьняў,** асабліва калі яны выходзяць з крыніц, блізкіх да фабрыкі „зіноўеўскага ліста", **будзе падаць, і ўжываемая проці нас зброя ўсё больш прытупляцца.**

Мірнае палітыкі савецкага ўраду такія сродкі барацьбы зьмяніць ня могуць. Савецкі ўрад ня дасьць сябе зьвесьці са шляху мірнае палітыкі, якая яскрава выявілася ў яго прапанове ўсім народам аб поўным неадкладным усеагульным разброеньні. Няхай сабе падрыхтоўчая камісія зьняла з парадку дню гэтае пытаньне, няхай Ліга Нацый лічыць поўнае разброеньне недасяжным ідэалам ці такім, да якога чалавецтва павінна імкнуцца чарапашым крокам у працягу стагодзьдзяў ці тысячагодзьдзяў, няхай іншыя дэлегаты, як і прадстаўнік Польшчы, спрабуюць выкрэсьліць разброеньне нават са сьпісу ідэалаў чалавецтва, але **савецкі ўрад будзе, як і раней, імкнуцца да ўключэньня гэтага ідэалу ў чаргу нашых дзён, у чаргу бягучае палітыкі і да хутчэйшага ажыцьцяўленьня гэтага ідэалу таксама, як ён імкнецца ажыцьцёвіць і ажыцьцяўляе іншыя ідэалы працоўных усяго сьвету.**

Пастанова Сэсіі

ПА СПРАВАЗДАЧЫ Т. ЛІТВІНАВА.

МАСКВА. Пасьля дакладу т. Літвінава, слова атрымаў т. Полаз, які прапанаваў ад імя дэлегацый РСФСР, УССР, БССР, ЗСФСР, УзбССР і ТуркССР праэкт пастановы па дакладзе Літвінава, які і ўхваляецца аднагалосна сэсіяй пад гучныя воплескі.

У пастанове гаворыцца: заслухаўшы справаздачу старшыні савецкае дэлегацыі на падрыхтоўчай камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні Літвінава, ЦВК Саюзу ССР выказвае ўхвалу чыннасьці савецкае дэлегацыі, якая, ня спыняючы адстойваць праграму поўнага разброеньня, як адзіна здольную зьнішчыць небясьпеку ваенных канфліктаў між народамі і як выяўляючую асноўныя прынцыпы мірнае палітыкі савецкага ўраду, у той-жа час, з прычыны поўнае немагчымасьці ажыцьцёвіць гэтую праграму пры незамірымых і варожых да яе адносінах пераважнае большасьці капіталістычных дзяржаў, падала праэкт частковага разброеньня; гэты праэкт хоць і ня поўнасьцю адбівае імкненьне савецкага ўраду замацаваць мірныя адносіны між народамі, але ўсё-ж у некаторай меры можа паслабіць небясьпеку ваенных стычак і зьменшыць цяжар узброеньня, які ляжыць на працоўных масах.

ЦВК Саюзу ССР, абвяшчаючы яшчэ раз перад усім сьветам няўхільнае імкненьне народаў Савецкага Саюзу да мірнага будаўніцтва з усімі іншымі народамі і рашучасьць савецкага ўраду ўжыць усе меры да поўнага і канчатковага зьнішчэньня вайны, як спосабу і мэтаду вырашэньня спрэчак між дзяржавамі—прапануе прэзыдыуму ЦВК Саюзу ССР і СНК Саюзу ССР адстойваць і ў далейшым правядзеньне праграмы поўнага разброеньня і выкарыстаць усе магчымасьці каб дасягнуць хоць-бы частковых і часовых станоўчых вынікаў у гэтым напрамку.

АРБІТРАЖНЫ ЎГАВОР МІЖ АМЭРЫКАЙ І ІТАЛІЯЙ.

РЫМ, 20-IV. Агалошан тэкст угавору аб арбітражы, падпісанага між Італіяй і Злучанымі Штатамі. Ва ўступнай частцы ўгавору гаворыцца аб жаданьні ўгаворных бакоў заўсёды захоўваць спакой.

Ва ўгаворы зазначана, што ўсе канфлікты, якіх нельга будзе ўпарадкаваць дыплёматычным парадкам або на падставе палажэньняў італа-амэрыканскага ўгавору 1914 году, павінны перадавацца ў Гаагскі міжнародны трыбунал або ў іншы суд, са згоды бакоў.

Правамоцнасьць угавору не распаўсюджваецца на канфлікты: 1) якія закранаюць інтарэсы трэцяе дзяржавы, 2) зьвязаныя з абавязацельствамі, якія ўскладаюцца на Італію пастановамі Лігі Нацый, 3) якія датычаць дактрыны Манроэ і 4) якія падлягаюць унутранай юрысдыкцыі аднаго з бакоў.

Угавор кажа, што згода між гэтымі дзяржавамі, падпісаная ў 1914 годзе, ня траціць моцы. У гэтай згодзе Італія і Злучаныя Штаты абавязуюцца раней, чымся ўжыць пры вырашэньні якога-небудзь канфлікту зброю, перадаць яго на вырашэньне спэцыяльнае міжнароднае камісіі, якая ўхваляе прысуд па справе праз год, прычым гэты прысуд неабавязковы для бакоў.

ЗА ДЗЕНЬ.

„Заўсёдашняе, але..."

Пасьля дзесяцімесячных перамоў паміж Францыяй і Злучаным Штатамі праэкт вечнага міру, нарэшце, разасланы вялікім дзяржавам. Выбачайце, мы ня правы: не праэкт, а **два праэкты.** Францыя і Злучаныя Штаты не змаглі дагаварыцца паміж сабою і ў выніку ўрадам Нямеччыны і Італіі, Англіі і Японіі запрапавана выбіраць з двух праэктаў, а можа і выпрацоўваць уласны трэці, чацьверты і г. д.

Чым гэтыя праэкты адрозьніваюцца адзін ад другога? У чым прынцыповыя разнагалосьсі паміж дзьвюма прыхільнікамі «вечнага міру», якія пастанавілі абвясьціць вайну—па-за законам?

Амэрыканскі праэкт значна больш радыкальны, чымся французскі. Мала таго, французскі праэкт падобны да крытыкі прычэплівага рэцэнзэнта, які па ўсіх артыкулах разьбівае амэрыканскі праэкт. Калі амэрыканцы імкнуцца (зразумела на словах) падкрэсьліваць „недапусьцімасьць вайны ва ўсіх выпадках", дык французскі праэкт, наадварот, узмоцнена падкрэсьлівае «тыя выпадкі, калі вайна дапусьціма і законна».

У артыкуле першым амэрыканскага праэкту гаворыцца:

> «Высокія бакі, якія дагаварваюцца, урачыста заяўляюць ад імя сваіх народоў, што яны асуджаюць скарыстаньне вайны, як сродку вырашэньня міжнародных спрэчак, і адмаўляюцца ад яе ў якасьці зброі дзяржаўнае палітыкі ў сваіх узаемаадносінах».

Французскі праэкт сьпяшаецца перарабіць:

> „Высокія бакі, якія дагаварваюцца, ня маючы на ўвазе парушыць гэтым сваё права законнай абароны, у рамках існуючых дагавораў... урачыста заяўляюць"... і г. д.

Далей французы ўводзяць яшчэ цэлы шэраг дадатковых артыкулаў, у якіх спэцыяльна напіраюць на тое, што парушыўшага дагавор можна караць хоць бы і вайной, што гэты дагавор ні ў якой меры ня супярэчыць усім ранейшым дагаворам,—урэшце, што ён набывае моц толькі пасьля прыняцьця яго ўсімі народамі.

Ці ня робіць гэта ўражаньне, што французскі ўрад больш усяго непакоіцца, каб хто-небудзь выпадкова ня прыняў у сур'ез дагавору аб незаконнасьці вайны? Можна падумаць, што французы баяцца прапусьціць здарэньне ўжыць на справе славуты закон Поля Бонкурэ аб мабілізацыі нацыі ў часе вайны.

Але яны дарэмна непакояцца, бо ніхто, і самі амэрыканцы ў тым ліку, не адносяцца да справы сур'ёзна.

Увесь эўрапейскі друк крычыць аб лёсе «вечнага міру». Але трэба прызнаць, што нават буржуазныя газэты пішуць аб гэтым з гіроніяй.

Міжнародная пляткарка — венская „Нэйе Фрэйе Прэсэ"—з фальшывай наіўнасьцю заяўляе:

> „Дагавор аб незаконнасьці вайны вымагае неабходнага дадатку: разброеньня. Няма ніякага сэнсу разглядаць вайну, як злачынства, калі ў той жа час краіны, настроеныя «абсалютна мірна», узброеныя да зубоў і кідаюць вялікую частку народных багацьцяў на вытворчасьць сьмяротных прыладаў".

А гэта так і ёсьць.

Сацыял-імпэрыялісты і проста імпэрыялісты.

Два агенты ангельскага імпэрыялізму вярнуліся ў Лёндан. Адзін з іх сэр Джон Сэймон. Другі—«наш агульны сябра», «левы» лідэр ангельскіх прафсаюзаў Пэрсэль.

Сэймон вельмі здаволены вынікамі сваёй паездкі. Праўда, камісія была аднадушна байкатавана ўсім насельніцтвам Індыі. Але сэр Джон знаходзіць, што «за апошні час апазіцыя бязумоўна аслабла».

Інакш кажучы, Сэймон лічыць, што яму ўдалося дагаварыцца з пэўнай часткай індыйскай буржуазеі. Ня гледзячы на гэтую ўпэўненасьць, Сэймон усё-ж прымушан прызнацца, што толькі тры правінцыі ў Індыі згадзіліся ўдзельнічаць у камісіі з індыйцаў, якая па яго праэкту павінна працаваць раўналежна з камісіяй ангельскага парляманту. Уся-ж рэшта правінцый адмовілася мець якія-небудзь справы з прадстаўнікамі ангельскага імпэрыялізму.

Як вядома, камісія Сэймона складалася з пяці асоб, з якіх два прадстаўнікі „рабочай партыі". Сэймон таксама вельмі здаволены складам гэтай камісіі. Ён заявіў, што склад камісіі быў «надзвычайна згуртаваным».

Розьніца паміж сацыял-імпэрыялістымі і проста імпэрыялістымі аказалася нагэтулькі малой, што яе не заўважыў нават і Сэймон. Прадстаўнікі рабочай партыі паказалі яшчэ раз, што яны ня горш іншых імпэрыялістаў абараняюць інтарэсы ангельскага караля і ангельскай буржуазеі. Больш таго, прадстаўнік рабочай партыі ў камісіі ў сваім дакладзе ня мог нічога дадаць больш да таго, што казаў Сэймон. Гэта яшчэ раз азначае, што Сэймон меў усе падставы хваліць склад камісіі, бо ў гэтай «аднадушнасьці» нас зараз пераканаў і «сам» Пэрсэль.

Перад канцом працэсу „Грамады".

Як паведамілі ўжо газэты, працэс «Грамады» прыходзіць к канцу. Допыт сьведак ужо скончан. Пачнуцца прамовы пракурораў і абаронцаў, і, урэшце, прыгавор.

Апошнія выступленьні сьведкаў абароны зусім зруйнавалі штучна нагрмоджаныя шпікоўскімі паказаньнямі глупствы і пабасёнкі аб дзейнасьці «Грамады». Згодна з гэтымі вывучанымі шпікоўскімі паказаньнямі дзейнасьць «Грамады» звадзілася да разбурэньня Польшчы, да адарваньня ад яе цэлых тэрыторый.

Суд награмадзіў цэлыя сотні вышкаленых шпікоў, якія цьвярдзілі адно і тое самае. Суд вельмі асьцерагаўся дапусьціць якія-б там ні было ўхілы ад трафарэтна-фармальных пытаньняў і не дапускаў ніякіх тлумачэньняў па сутнасьці працы «Грамады». Толькі ў апошнія дні, калі выступілі сьведкі абароны, і пры гэтым не абы якія сьведкі, а з вялікім грамадзкім стажам, якб, віцэ-старшыня Рады Мін. С. Тугут, пасланка Касмоўская, пасол Выгодзкі, праф. Юндзіл, праф. Сьвяневіч,—толькі тады скончылася шпікоўска-судовая камэдыя, і ў затхлыя засьценкі інсцэнізаванай інквізіцыі над беларускім вызваленчым рухам уварваўся голас лепшай часткі польскай грамадзкасьці. Ён урачыста прызнаў, што ў справе «Грамады» вінаваты не беларусы і не падсудныя грамадаўцы, а 1) польскія ўрады, якія ня толькі нічога з абяцанага беларусам ня выканалі, а яшчэ паадбіралі ўсё магчымае, а таксама 2) большая частка польскай грамадзкасьці, якая варожа адносілася да беларускіх вымаганьняў.

Перад польскай грамадзкасьцю і польскім судом стаіць цяпер цяжкае заданьне: ці і далей ісьці па шляху зьдзекаў і суровых распраў над беларускім вызваленчым рухам і ўрачыста-суровым прысудам над «Грамадою»—яшчэ раз паказаць, што Польшча можа толькі душыць беларусаў ці скончыць, урэшце, з зьдзекамі і адмовіцца ад сваіх папярэдніх адносін да беларускага руху.

На апошняе, як нам здаецца, ёсьць мала надзеі.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

ХОД ХЛЕБАЗАГАТОВАК У КРАСАВІКУ.

МАСКВА. Водлуг папярэдніх даных НК Гандлю СССР, усяго ў першай палове красавіка загатоўлена 153.014 тон хлебапрадуктаў проці 475.779 тон, загатоўленых у другой палове сакавіка, што дае, такім чынам, зьніжэньне загатовак на 67,8 проц. Загатоўчы плян на красавік месяц за першыя 15 дзён выкачан у разьмеры 19,8 проц. Водлуг паведамленьняў з месц, зьніжэньне хлебазагатовак у першай палове красавіка тлумачыцца шмат якімі прычынамі—позьняй засеўнай кампаніяй у паўднёвых раёнах, бездарожжам, а таксама сьвяточнымі днямі.

Тыраж 10-ціпроц. пазыкі 1927 г.

БАКУ, 23-IV. Тыраж 10-ціпроцантнае выйгрышнае пазыкі 1927 году, які адбываўся ў Баку, скончыўся. Выйгрыш у 50 тысяч рублёў прыпаў на аблігацыю 163.038 сэрыі 16; у 25 тысяч—на аблігацыю 083.747 сэрыі 04, а таксама на аблігацыю 186.465 сэрыі 02.

Выйгрышы па 10 тысяч рублёў прыпалі на:

аблігацыі: 018.796	сэрыі	12
022.616	«	17
037.391	«	08
060.326	«	01
095.278	«	08

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

СУД НАД Б. ПАСЛАМІ І ГРАМАДАЎЦАМІ

«Газэта Варшаўска» (№ 122) паведамляе, што ўвосень г. г. у Варшаве пачнецца працэс проці б. паслоў сойму з „Незалежнай Сялянскай Партыі“.

Апрача памянёных б. паслоў будуць судзіць і некалькі дзесяткаў дзеячоў з „Беларускай Грамады“.

АСУШКА ПОЛЬСКАГА ПАЛЕСЬСЯ.

На пасяджэньні бюджэтнай камісіі польскага сойму заслуханы быў даклад мін. грамадзкіх работ на пытаньні аб асушцы Палесься. Праэкт прадугледжвае асушку 1,8 млн. ярдаў. Асушка будзе адбывацца ў працягу 5 гадоў і будзе каштаваць па 1,5 млн. злотых кожны год.

БЕЛАРУСКІЯ ХАДЭКІ І ПОЛЬСКІ ЎРАД.

Прэзыдыум ЦК Бел. Хадэцыі выслухаў даклад хадэцкіх паслоў сойму і пастанавіў заняць апазыцыйную пазыцыю ў адносінах да ўраду.

НАПАД НА РЭДАКТАРА «ДЗЕНЬНІКА ВІЛЕН.»

Гэтымі днямі ў Вільні група служачых аднэй з рабочых установ уварвалася ў рэдакцыю чорнасоценнай газэты «Дз. Віл» і пабіла рэдактара яе. п. Кодзе за зьмяшчэньне хлусьлівых заметак аб дзейнасьці гэтай арганізацыі. Гэта ўжо ня першы выпадак збойства рэдактара гэтай газэты.

ПЕРАПЫНАК ВЫХАДУ «СЯЛЯНСКАЙ НІВЫ».

Белсельсаюзьніцкая «Сялянская Ніва» ня выходзіла ў працягу аж трох тыдняў з прычыны арышту яе рэдактара А. Герасімчука, які быў 28 сакавіка г. г. пасаджан у вастрог. Цяпер рэдактар ужо вызвален.

СЭН. РАГУЛЯ ЯШЧЭ СЯДЗІЦЬ У ВАСТРОЗЕ.

Новагрудзкая судовая ўлада згадзілася вызваліць сэнатара Рагулю з вастрогу толькі пад заклад у 10 тысяч злотых (звыш 2 тыс. руб.) Грошай гэтых Рагуля ўнесьці ня можа. Магчыма, што ён будзе выпушчан, як распачнецца сэсія сэнату.

У кулацкай Літве.

ЗМАГАНЬНЕ КСЯНДЗОЎ З ВАЛЬДЭМАРАСАМ.

Віленскія польскія газэты паведамляюць, што нядаўна ў прэзыдэнта Сьмятоны адбылася канфэрэнцыя з удзелам каталіцкіх біскупаў і Вальдэмараса, на якой дайшло да вострых спрэчак, пасьля чаго ўдзельнікі разышліся не напрашчаўшыся. Ад таго, чаму духавенства пачало вострую барацьбу з урадам Вальдэмараса, што выявілася ў выданьні адозвы, якая моцна крытыкуе ўрад і заклікала да барацьбы з урадам.

БІСКУПЫ ЕДУЦЬ ДА ПАПЫ З СКАРГАЙ.

Літоўскі арцыбіскуп Сквірэцкі ў таварыстве 4 літоўскіх біскупаў выехаў у Рым, дзе будуць прыняты на аўдыенцыі папай. Візыт літоўскага духавенства ў Рым выклікан непаразуменьнямі ўраду з духавенствам на грунце конкардату з Рымам.

ПРЫСУД ПАЛЯКА НА БЯСТЭРМІНОВУЮ КАТАРГУ.

Ковенскі акруговы ваенны суд прыгаварыў паляка Францішка Віткоўскага, абвінавачанага ў шпіянажы на карысьць Польшчы, да бястэрміновай катаргі.

Прыбалтыцкая эканамічная канфэрэнцыя

РЫГА, 22-4. У Рызе адчынілася першая канфэрэнцыя гандлёва-прамысловых арганізацый Латвіі, Эстоніі і Літвы. Пры адчыненьні канфэрэнцыі з вялікаю ўступнаю прамоваю выступіў латвійскі прэм'ер Юрашэўскі, які заявіў, што „Канфэрэнцыя павінна пашырыць межы гаспадарчае дзейнасьці балтыцкіх дзяржаў і забясьпечыць іх супрацоўніцтва ў гэтай галіне“. Далей выступіў латвійскі міністр замежных спраў Балёдыс, які заявіў, «што балтыцкія дзяржавы павінны імкнуцца да каардынацыі свайго замежнага гандлю і ўсіх умоў свайго гаспадарчага разьвіцьця».

Зьмены ў латвійскім вайсковым камандаваньні.

РЫГА, 22-IV. Ранейшы камандуючы латвійскай арміяй генэрал Радзініш, які прыехаў гэтымі днямі з падарожжа ў Італію, назначан начальнікам вайсковых акадэмічных курсаў. (Радзініш быў зволен з пасады камандуючага латвійскай арміяй сёлета ў лютым у зьвязку са справаю обэрлейтэнанта Ікшэ, які падрыхтоўваў вайсковы пераварот проці новага ўраду Скуэнэка).

Камандуючым латвійскай арміяй назначан ранейшы начальнік галоўнага штабу генэрал Пянікіс.

„Латвіс“ піша, што гэтыя зьмены ў вайсковым ведамсьцве „праведзены бяз ведама ўрадавае кааліцыі, якая ня можа згадзіцца з імі».

ПЕРАД ВЯСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ.

Недахваты зьнішчаны.

Пасеўная кампанія ў Гарадоцкім раёне ў поўным разгары. Недахваты, якія былі заўважаны ў пачатку кампаніі, зараз зьнішчаны. Кожны сельсавет мае дакладны плян працы і праводзіць яго ў жыцьцё.

Скарыстоўваюцца ўсе машыны, якія маюцца ў раёне для ачысткі насеньня.

На 15 красавіка ачышчана 11.300 пудоў, з гэтага ліку ачысьцілі камуны і арцелі 5.387 пуд. Першай ідзе камуна „Чырвоны Сьцяг“, якая ачысьціла 2.100 пуд.

У ажыцьцяўленьне раённага пляну на 15 красавіка арганізавана 5 малочных т-ваў, у якіх маецца 315 пайшчыкаў, машынных т-ваў—1, а рэшта яшчэ ў стадыі афармленьня. Мэліарацыйных т-ваў арганізавана 4 і с.-г. арцеляў з бядняцкіх двароў—5. Таксама праведзена падрыхтоўчая работа па арганізацыі 4-х с.-г. арцеляў. Як ненармальнае зьявішча ў галіне арганізацыі с.-г. арцеляў трэба адзначыць **няправільны падыход да зацьверджаньня новаарганізаваных арцеляў акругай**. Напрыклад, у раёне арганізавалася новая арцель («Евіна»), зацьверджаная РВК, але акруговы аграном ня даў згоды на зацьверджаньне, тлумачачы тым, што быццам у арцелі ўсе сваякі; між тым, як там «сваякі» на 2-м пакаленьні і ўсе бедныя. Тут узьнікае пытаньне—куды-ж дзявацца бедняку, якія зьяўляюцца «сваякамі» праз некалькі пакаленьняў.

Актыўна праяўляюць сябе ў кампаніі аграномы. На гэты час імі праведзена 4 с.-г. курсаў і прапушчана праз іх каля 600 чалавек, а наогул—аграномы раёну ў гэтым годзе працуюць шмат лепш леташняга.

Падрыхтоўчая работа па пераводу гаспадарак на пасялковыя формы землякарыстаньня праходзіць здавальняюча. Падрыхтованы да землеўпарадкаваньня 24 вёскі і акрамя гэтага пададзены заявы яшчэ 20-ю вёскамі. Але апошнія будуць упарадкаваны на будучы год, бо **Акрза ня мае належнага ліку каморнікаў. На раёне 3 каморнікі, тады калі ў іншых раёнах лік іх даходзіць да 15. Гэткае становішча — ненармальнае. Трэба належным органам зьвярнуць увагу.**

Угнаеньня атрымана 17 вагонаў і ўжо раздадзена прыблізна 5.000 пуд. у першую чаргу беднаце. Попыт на яго пашыраецца. Канюшыны раздадзена 200 пудоў, вікі 1.000 пуд. Раздача аўса і ячменю затрымана да пасеву.

З выдадзеных раёну на кантрактацыю лёну 25.000 руб.—палова раздадзена. Попыт надзвычайна вялікі. Заключэньне кантрактаў робіцца з вялікай асьцярожнасьцю.

Работа камітэтаў узаемадапамогі ў кампаніі здавальняючая: выдадзена крэдытаў беднякам на куплю коняй 2.600 руб. і каапэравана ў с.-г. таварыствы 178 чалавек на суму 879 рублёў.

Трэба спадзявацца, што пры выяўленай ужо энэргіі і непасрэдным кіраўніцтве райкому, кампанія разгорнецца шырэй і яна будзе скончана з поўным посьпехам.

П. Воўкаў.

Гор. Гарадок, Віцебшчына.

Як ідзе кантрактацыя пасеваў.

На мясцох ужо заключаюцца дагаворы з сялянамі.

Водлуг вестак Белсельсаюзу ўся падрыхтоўчая праца да правядзеньня кантрактацыі пасеваў лёну і іншых культур у асноўным скончана:—ужо заключаны дагаворы нізоўкі з Акрсельсаюзамі, Акрсельсаюзаў з Белсельсасам і апошняга з прамысловасьцю БССР.

У лёнаводныя раёны дастаткова завезена сельска-гаспадарчых машын: штучнага ўгнаеньня ў параўнаньні з леташнім годам завезена больш, чым у два разы:—3625 тон суперфасфату і 25.000 пуд. каліійнай солі. Крэдыты таксама ўжо ў колькасьці 1.115.000 руб. пераведзены на месцы. З агульнай сумы прызначана 540.000 руб. на кантрактацыю валакна, 100.000 руб. на кантрактацыю пасеваў семя лёну, а рэшта сродкаў—на іншыя культуры.

Нізавая сетка ўжо прыступіла да заключэньня дагавораў з сялянствам. Весткі з акругі сьведчаць аб тым, што ў Полаччыне і Магілеўшчыне кантрактацыя пасеваў лёну праходзіць досыць інтэнсыўна,—сялянства ахвотна заключае дагаворы. У Віцебшчыне, Аршаншчыне, Гомельшчыне і Меншчыне справа з кантрактацыяй пакуль што праходзіць вельмі слаба. Праўда, у Халопеніцкім раёне (Меншчына) ужо на 60 проц. дагаворы заключаны, а па іншых раёнах гэтай акругі зусім амаль што нічога ня зроблена.

Кантрактацыя пасеваў бульбы па ўсёй БССР праходзіць досыць добра, а ў Меншчыне за невялікім выключэньнем амаль што поўнасьцю скончана. Увогуле па Беларусі будзе закантрактавана 7.000 гэкт. бульбы. Горш стаіць справа з кантрактацыяй пасеваў ячменю і семя лёну, але Белсельсаюз па акругах камандыраваў шэраг працаўнікоў, якія пабываюць і ў раёнах, каб дапамагчы пасунуць наперад справу з кантрактацыяй гэтых культур.

„Маленькія“ недахваты ў кантрактацыі.

Неабходна адзначыць шэраг недахватаў, якія назіраюцца на мясцох пры правядзеньні кантрактацыі. Напрыклад, у некаторых акругах ня прытрымліваюцца вытворчага прынцыпу кантрактацыі: акруга звычайна разьмяркоўвае па раёнах, а апошнія па сельсаветах, ня ўлічваючы эканамічных магчымасьцяў паасобных мясцовасьцяў. Не прытрымліваюцца на мясцох і прынцыпу гнездавой кантрактацыі: зноў такі разьмяркоўваюць кантрактацыю ўсіх культур па раёнах і г. д., а на справе на мясцох нават некаторых культур амаль што ніколі не засявалі. К прыкладу, па Меншчыне далі заданьне некаторым раёнам на кантрактацыю пасеваў лёну, а яго там у лепшых выпадках высяваюць толькі са спажываючымі мэтамі.

Да недахватаў можна аднесьці і тое, што Акрсельсаюзы слаба інструктуюць нізавую сетку с.-гасп. кааперацыі,—відаць, інструктары больш заняты паперамі, чым жывой справай. Усе гэтыя «маленькія» недахваты павінны быць хутчэй зьліквідаваны, бо інакш яны могуць адбіцца на выкананьні пляну кантрактацыі.

Нахватка с.-г. машын

Барысаў. Праца на падрыхтоўцы да веснавой сяўбы ў гэтым годзе праходзіць шмат лепш, чым летась. У гэтым годзе засеўная плошча павялічана на 652 га., альбо 2 проц. [illegible] 7822 п. [illegible] 2172 п.

[illegible] 10260 пуд. рознага насеньня. [illegible] 2000 пуд. [illegible]

[illegible]

А. Станкевіч.

Павялічым плошчу засеву лёну.

У часы грамадзянскае вайны плошча, занятая лёнам [illegible] Пачынаючы з 1925 году плошча пад лёнам з кожным годам павялічваецца [illegible]

[illegible]

В. Канічы, Каніцкі сельсавет, *Магілеўшчына.*

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

15 мая на Асінастроі пачне працаваць часовая электрастанцыя.

Абсталяваньне часовай электрастанцыі ў 700 конскіх сіл заканчваецца:—ужо ўстаноўлены два рухавікі і чакаецца прыбыцьцё трэцяга і двух генэратараў з Швэцыі. Наогул, часовая электрычная станцыя пачне працаваць не пазьней 15 мая і даваць электраэнэргію на торфараспрацоўку ў Арэхі і на пабудову галоўнага корпусу Асінаўскай электрастанцыі.

Праводка высока-вольтавай лініі для перадачы току з часовай станцыі ў Арэхі і на торфараспрацоўку праходзіць паспяхова. На ўсіх слупох ужо праводы ізалятары, і пачалася падвеска праводу.

У Выдрыцы заканчваецца абсталяваньне слясарнай майстэрні, для якой атрымана 5 варштатаў. [illegible]

[illegible]

САМААБКЛАДАНЬНЕ.

Гомель, 23-4. [illegible]

КРЭДЫТ НА АГНІТРЫВАЛАЕ БУДАЎНІЦТВА.

Полацак, 21-IV. [illegible] 15.000 руб. [illegible]

Мозыр, 21-IV. [illegible] ніцтва ў акрузе.

НАРАДА ЖАНЧЫН—СЯБРОЎ КАЛГАСАЎ.

Бабруйск, 21-4. [illegible]

ШКОЛА АРГАНІЗАВАЛА 5 АГРАНАМІЧНЫХ ГУРТКОЎ.

Кохонава, 23-IV. [illegible] гурткі навядае з вялікай ахвотай.

СЯЛЯНСКАЯ УЗАЕМАДАПАМОГА.

Чым хварэюць камітэцкія працаўнікі.

(Пра абсьледваньні).

Ня гледзячы на тое, што вышэйшыя кіруючыя органы сялянскае ўзаемадапамогі аддаюць вялікую ўвагу пытаньням якасьці абсьледваньня і кіраўніцтва сельскімі камітэтамі ўзаемадапамогі,—яшчэ і да гэтага часу наглядаецца, што працаўнікі раённых камітэтаў адносяцца чыста фармальна і па-чыноўніцку, толькі каб пры справаздачы можна было пахваліцца, што «за справаздачны тэрмін абгледжана толькі-та КСТУ і пастолькі-та разоў».

Вось характэрны прыклад:

Старшыня і сэкратар Самахвалавіцкага РКСТУ, Менскай акругі выяжджаюць на абсьледваньне СКСТУ; абсьледваньне робяць за 3-4 гадзіны і пішуць акт:

„Пасяджэньняў СКСТУ было 14, разгледжана пытаньняў 50. Наступаючыя паперы амаль-што большасьцю не падшыты. Прыбытку па кнізе лічыцца толькі-та, выдаткаў толькі-та. Такім чынам, астачы толькі-та». Вось і ўсё; далей пішуць вывады.

„Павялічэньне фонду КСТУ, узяцце ў арэнду лазьні, што павялічвае фонд КСТУ“.

І тут-жа зараз недахваты і прапановы.

«1) Не спагнана запазычанасьць мінулых гадоў; 2) не занесена на прыбытак 100 пуд. аўсу; 3) не занесена на прыбытак 3 п. 20 ф. ячменю; 4) не занесена на прыбытак 1 р. 60 к.: грошай, 5) не занесены ў выдатак квіт № 10 і 5 руб.; 6) кепска вядзецца справаводзтва і, наогул, уся практычная праца ў кепскім абсталяваньні. **Прапановы**: 1) Узыскаць запазычанасьць мінулых гадоў; 2) занесьці на прыбытак 100 пул. аўсу; 3) занесьці ў выдатак квіт № 10 і 5 руб.; 4) наяўнасьць 29 ф. з прыбытку сьпісаць як утруску; 5) падшыць да спраў усе паперы; 6) падняць справу ў арганізацыйным і культурным напрамку“. І ў канцы акту піша: „Усе 6 прапаноў выканаць у месячны тэрмін, за чым прасачыць РКСТУ. Усё вышэйадзначанае замацаваць уласнымі подпісамі. Сэкратар РКСТУ **Рэмізэвіч**, Старшыня СКСТУ **Ракоўскі**“.

Вось характэрнае абсьледваньне сельскага камітэту з боку раённага камітэту.

Цікава, што карыснае гэта абсьледваньне дало СКСТУ? Якія недахваты і дасягненьні працаўнікам РКСТУ высьветлены ў працы СКСТУ?

Ці высьветліў «абсьледвацель» тыя галіны працы, якія ўваходзяць у дзейнасьць КСТУ, як каапэраваньне, дапамога беднаце, падрыхтоўка да сяўбы, арганізацыя пракатных пунктаў, пабудова прадпрыемстваў, падсобных сельскай гаспадарцы, дапамога ў працы саветам і г. д.?

Ці даў „абсьледвацель“ на падставе дасягненьняў і недахватаў жыцьцёвыя ўказаньні ў далейшай працы?

Ці дапамог ён практычна ў працы СКСТУ, асабліва ў тых галінах, якія падкрэсьліў 15 зьезд партыі ў сэнсе калектывізацыі, каапэраваньня і г. д.?

Ці высьветліў «абсьледвацель» становішча справы з сяброўскімі ўзносамі, як адну з галоўных галін працы КСТУ? І чым ён у гэтым практычна дапамог камітэту.

Можна сьмела сказаць, што гэты «абсьледвацель» зьявіўся ў СКСТУ толькі таму, каб выканаць плян РКСТУ па абсьледваньні СКСТУ. Гэта —адна з хваробаў камітэцкіх працаўнікоў, якою хварэе палова з іх.

Досыць яскрава кідаецца ў вочы абсьледваньне якое правялі старшыні РКСТУ ў Кармянскім раёне (Мазырская акруга) і Лупалаўскім (Магілеўская акруга), дзе ў адзін дзень робіцца абсьледваньне 2-х камітэтаў. Цікава што можа даць сельскаму камітэту такое абсьледваньне?

Я лічу, што гэта абсьледваньне не толькі нічога ня дасьць, але нават пашкодзіць справе, бо яно адбівае ўсякую ахвоту старшыні СКСТУ да працы,—замест таго, каб выехаць са старшынёй СКСТУ ў адну-дзьве вёскі, правесьці сход сялян і гэтым дапамагчы старшыні СКСТУ ў яго працы, нашы абсьледавацелі толькі лаюцца ў часе абсьледваньняў.

Калі ўзяць тэхнічны бок працы СКСТУ як справаводзтва і рахункаводзва, дык і тут мы ўгледзім чыноўніцкі падыход з боку абсьледвацеляў, бо замест таго, каб самому ўзяць і занесьці на прыбытак альбо выдатак якіх небудзь 2—3 рублі, якія старшыня па сваёй малапісьменнасьці ня можа занесьці, ён піша цэлы шэраг прапаноў па гэтаму пытаньню. Гэта можна ўгледзіць з прыведзенага вышэй акту; на пісаніну патрачана больш часу, чым зрабіць самому і гэтым павучыць працаўніка СКСТУ.

Я лічу, што ў гэтым кірунку працы працаўнікі РКСТУ асабліва старшыні, якія больш усяго робяць абсьледваньні СКСТУ, павінны зьвярнуць асаблівую ўвагу. Абсьледваньні СКСТУ рабіць не па 3-4 гадзіны, ці ў адзін дзень двух СКСТУ, а кожны камітэт правяраць па 2-3 дні, практычна навучаючы працаўнікоў СКСТУ працаваць і гэтым палепшыць працу.

Менш гастралёрстваа, менш чыноўніцкіх падыходаў да справы, а больш практычнай дапамогі, больш дзелавых і жыцьцёвых указаньняў у далейшай працы СКСТУ. Гэтым толькі магчыма будзе зьнішчыць недахваты ў працы СКСТУ.

П. Асіпчык.

Палітыка ППС прадае інтарэсы працоўных.

Польскія сацыялісты (пэпээсы) маюць звычай час-ад-часу зьбіраць сваю Галоўную Раду (Рада Начэльна), выслухоўваць на ёй справаздачу Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту аб палітычных, арганізацыйных і іншых справах і рабіць пастановы па азначаных пытаньнях. У склад рады ўваходзяць 44 віднейшыя пэпээсаўскія дзеячы.

Гэтымі днямі Галоўная Рада заслухала даклад ЦВК аб палітычных і арганізацыйных справах (п. п. Недзялкоўскі і Пужак) і вынесла па іх досыць цікавыя пастановы, аб якіх мы тут і пагаворым.

Найбольш цікавай рэзалюцыяй зьяўляецца тая, у якой гаворыцца аб адносінах да ўраду Пілсудзкага.

«Галоўная Рада сьцьвярджае, гаворыцца ў рэзалюцыі, што **становішча апазіцыі, якое партыя заняла ў адносінах да сучаснага ўраду, узьнікла з прычыны прынцыповых разыходзін між яе імкненьнямі і „памаёвай“ сыстэмай урадаваньня і яе палітыкай.**

Ні мінулыя месяцы, ні пэрыяд выбарнай кампаніі, арганізаванай—па загаду ўраду—адміністрацыйнай уладай в цэлым радам злоўжываньняў і рэпрэсій, ня ўхілілі прычын сацыялістычнай апазіцыі.

Прынцыповая апазіцыя застаецца надалей дырэктывай Галоўнай Рады для ЦВК і соймавага клюбу ППС, як і для ўсіх партыйных арганізацый».

Лёгічным пасьледзтвам такой прынцыповай апазіцыі пэпээсаў да сучаснага польскага ўраду павінна-б было быць змаганьне з урадам аж да выказаньня яму недавер'я ў сойме, тым больш, што ў апазіцыі ёсьць у сойме большасьць. Аднак, пэпээсы, як асьцярожныя дыплёматы і палітыкі, ня тлумачаць, што яны разумеюць пад «прынцыповай апазіцыяй» і таму іх формула не мае зьместу і ёсьць чымсь-ці нявыразным і расплывучатым. З такой формулы заўсёды можна знайсьці выхад, які практыкуецца пэпээсамі: прынцыпова мы проці... але, прымаючы пад увагу... тое і гэта... мы згаджаемся і г. д.

Зьвернем увагу яшчэ на адну рэзалюцыю—аб урадавай і эндэцкай рэакцыі і аб пагрозе з іх боку зьмяніць дзяржаўны ўстрой Польшчы.

„Галоўная Рада сьцьвярджае, гаворыцца ў гэтай рэзалюцыі, што **рэакцыя, якая арганізуецца цяпер і пад знакам «адзінкі» (Урадавага Блёку Рэд.) так і тая, якая згрупавалася ў нацыянал-дэмакратычных радах, з усёю сілай высоўвае на парадак дню так-званую справу рэформы дзяржаўнага ўстрою Польшчы ў кірунку або зусім поўнага зьнішчэньня, або хоць-бы аслабленьня парлямантарнай дэмакратыі.**

Самая ўпартая барацьба за дэмакратыю і за яе абарону становіцца адным з найгалоўнейшых заданьняў партыі і працоўных мас. На парлямантарным грунце—клюб ППС, а ў краі—усе партыйныя арганізацы **з усёю настойлівасьцю выступяць проці рэакцыйных замахаў і намераў.**

Галоўная Рада зварочвае спэцыяльную ўвагу працоўнага народу на небясьпечнасьць, якая вынікае з спроб памяншэньня правоў народнага прадстаўніцтва і скасаваньня ўсеагульнага права галасаваньня».

Галоўная Рада пэпээсаў, як бачым, занепакоена фактам падгатоўкі замаху на «парлямантарную дэмакратыю» і наогул на польскі дзяржаўны ўстрой. Пэпээсы добра ведаюць, што Польшчы пагражае фашыстаўскі пераварот, што ён будзе зроблен зьверху—ваеншчынай і пілсудчыкамі ўсякіх колераў. Яны праклямуюць, што ў такім выпадку яны выступяць з усёю рашучасьцю... Ці можна гэтаму паверыць? Ні ў якім выпадку. Як мы ўжо пяраз адзначалі, пэпээсы ня здольны на рашучыя баявыя выступленьні. Выступленьні пэпээсаўскіх баёвак маюць часамі месца, аднак заўсёды яны скірованы ня супроць ворагаў пралетарыяту — буржуазеі і чорнай сотні,—а супроць сапраўдных пралетарскіх палітычных партый. Нават у такіх выпадках, як сьвяткаваньне дня 1-га Мая, пэпээсы заўсёды адмаўляліся ад сумеснага з іншымі радыкальнымі пралетарскімі партыямі выступленьня, а часам і дапамагалі паліцыі разганяць камуністычныя і іншыя маніфэстацыі, ужываючы нават зброю. На гэты раз, як мы ўбачым, пэпээсы яшчэ раз сьцьвярджаюць, што яны адсэпароўваюцца ад агульнапралетарскага фронту ў часе сьвяткаваньня 1-га Мая.

Галоўная Рада—кажа адна з рэзалюцый апошняй сесіі Рады **сьцьвярджае, што маёвае сьвята мае быць самастойным сьвяткаваньнем, а—значыць—з вылучэньнем камуністаў і камунізуючых груп».**

Такою пастановаю, якая датычыць сьвяткаваньня агульна-пралетарскага сьвята, **ППС ставіць сябе па-за рамы пралетарскай салідарнасьці і рэвалюцыйнага фронту.** Яна яскрава гэтым падкрэсьлівае, што **ідэалам яе зьяўляецца фронт так званай «парлямантарнай дэмакратыі», г. ё. эндэкаў, хадэкаў, пястаўскіх кулакоў, урадавых фашыстаў усякіх колераў, дробнай буржуазеі і мяшчанства.**

Такою пастаноўкай справы ППС заганяе сябе ў палітычны тупік, з якога наўрад ці ёй удасца знайсьці выхад.

Ясна, што шырокія колы польскага грамадзянства моцна нездаволены сучаснай формай дзяржаўнага ўстрою Польшчы.

Адны лічаць, што трэба ўрэзаць правы сойму, павялічыць уладу прэзыдэнта і ўраду, скасаваць усеагульнае галасаваньне, прыдушыць рэвалюцыйны рух.—Гэта фашыстаўская праграма.

Другія лічаць, што трэба ўстанавіць уладу рабоча-сялянскую, г. ё. дыктатура аграмаднай большасьці насяленьня Польшчы — пралетарыяту гораду і вёскі.

Трэція—як ППС і блізкія да іх групы,—што трэба захаваць сучасную «парлямантарную дэмакратыю».

Зробім спробу разабрацца ў жыцьцёвасьці гэтай апошняй пляцформы ў сучасны момант.

Мінулы сойм, які быў выбраны ў 1922 годзе на аснове канстытуцыі 17 сакавіка таго-ж году, зьяўляецца ў вачох аграмаднай большасьці польскага грамадзянства сынонымам дзяржаўнага хаосу, упадку і раскладу. Сучасны сойм, выбраны на аснове тае-ж канстытуцыі, нічым асаблівым ня розьніца ад папярэдняга, хіба што арыгінальным «Блёкам супрацоўніцтва з урадам», складзеным з самых рознародных палітычна-сацыяльных элемэнтаў, якія ня маюць ніякай супольнай праграмы, без чаго яны ні для якой працы ў сойме не гадзяцца і—як можна думаць—прыгатаваны на выпадак фашыстаўскага перавароту. ППС бачыць у гэтым «Блёку» ворага «парлямантарнай дэмакратыі», які „імкнецца паменшыць правы народнага прадстаўніцтва і зьнішчыць усеагульнае галасаваньне“. Але гэтаму ворагу ППС можа проціставіць на грунце сойму толькі свае 63 галасы, вызваленцаў—37 і групу Домбскага—25. Як бачым, у гэтай польскай лявіцы стольні-ж мандатаў, колькі і ў «Блёку супрацоўніцтва». Браць пад увагу сілы нацменшасьцяў пэпээсам і наогул польскай лявіцы ня прыходзіцца, бо і шляхі іх былі і будуць і ў сойме і наогул у жыцьці вельмі розныя. Сілы нацменшасьцяў, як і сілы процілеглыя—польскую правіцу, ППС можа выкарыстаць толькі для таго, каб зваліць сучасны ўрад, але ў ППС і польскай лявіцы няма ніякай магчымасьці стварыць у сучасным сойме такі парлямантарны ўрад, які-б пратрымаўся доўга, апіраючыся на пэўную большасьць у сойме. Пры такіх абставінах гаварыць аб «парлямантарнай дэмакратыі» ня лёгічна і нават абсурдна, прымаючы пад увагу пагрозу фашыстаўскага перавароту, які задушыць і ППС і ўсю іншую лявіцу,—проста праступна. Адмова-ж ППС выступіць сумесна з іншымі лявейшымі групамі нават у дзень 1-га мая ясна паказвае, што і ў выпадку фашыстаўскага перавароту яны хутчэй справацыруюць антыфашыстаўскі рэвалюцыйны рух, чым пойдуць з ім разам.

У выніку разгляду намі палітычнай тактыкі ППС і тэарэтычнага яе абаснаваньня, мы яшчэ раз катэгарычна прызнаём, што ППС грунтоўна зьмяніла за апошнія гады і асабліва ў апошні час сваю палітычную фізыяномію. Яна моцна направела і з рэвалюцыйна-пралетарскай зрабілася калі ня зусім панскай, дык шляхэцка-мяшчанскай па духу партыяй. І нейкім анахранізмам здаюцца такія лёзунгі, выдрукаваныя на цэнтральным органе ППС „Роботніку“: «Няхай жыве рабоча-сялянскі ўрад», «Няхай жыве сацыялізм», «Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!»

Пара-б ППС-ам пакінуць спэкуляваць гэтымі лёзунгамі. Што супольнага ёсьць у лёзунгах: «рабоча-сялянскі ўрад, сацыялізм і злучэньне пралетарыяту ўсіх краёў» з сучасным лёзунгам ППС: «парлямантарная дэмакратыя», г. ё. супрацоўніцтва з ворагамі сацыялізму і пралетарыяту—буржуазеяй усякіх адценяў.

І таму астаецца толькі дзівіцца, дзеля чаго фактычна ППС так на словах бурліць проці магчымасьці фашыстаўскага замаху і пратэстуе проці ўрэзкі правоў народных мас, калі на дзеле яна адвярнулася ад гэтых мас і ідзе ў хаўрус з ворагамі пралетарыяту і аграмаднай большасьці польскага народу—буржуазеяй.

Замежны.

Старшыня КСУ „гандлюе“.

У канцы 1927 году ў нас адбыліся перавыбары КСУ. Абралі старшынёю КСУ гр-на нашага с.-савету Прыёмку. Прыёмка вельмі рады быў гэтаму сьвяту... Да прыёмкі былы склад КСУ здаў частку грошай на закупку насеньня для веснавое сяўбы, а рэшту грошай палажыў у касу ашчаднасьці. Прыёмка, стаўшы гаспадаром КСУ, зараз-жа накіраваўся ў касу, зьняў грошы КСУ, дабавіў да іх яшчэ частку сяброўскіх узносаў, сабраных з насельніцтва за апошні час і пайшоў махляваць. За гэтыя грошы стаў купляць коні ды мяняць, а аб закупцы насеньня і не падумаў, нават забыўся, што зараз пара будзе сеяць...

Невядома, да чаго дамяняўся-б Прыёмка, каб не наехала рэвізыйная камісія ды не праверыла ўсіх спраў КСУ. Камісія знайшла недахват 30 руб. камітэцкіх грошай.

Што-ж зрабіла рэвіз. камісія, давеўшыся аб растраце грошай? Накіравала матэр'ял сьледчаму? Ды не! Яна добра прапанавала Прыёмку ў трохдзённы тэрмін папоўніць гэты недахват. А Прыёмка зноў рады гэтаму сьвяту. Рэвіз. камісія зьбіраецца для праверкі спраў КСУ не раней, як праз тры месяцы, а за такі доўгі тэрмін, калі «павязе» Прёмку ў гандлі, то ён, напэўна, «папоўніць» недахват грошай.

Селянін.

Вузьдзенскі р., Меншчына.

МАЛЕНЬКІ ФЭЛЬЕТОН.

Хвоі гавораць.

Справа малюецца гэтак:

У вёсцы Вялікапольле (Валодзінскага с.-с., Чэрвеньшчына) спортгуртком атрымаў дазвол і высек невялікі хвойнік для патроб спортгуртка.

Як вырубалі сябры гуртка хвоі, [illegible] і далей [illegible].

Такім словам «коль скоро» хвоі апынуліся на двары старшыні спортгуртка, «столь скоро» ён з хаты выехаў...

Хвоі лайшлі пачую хутчэй. «Скольскоро» сябры гуртка найшлі правадваць у хату кіраўніка спортгуртка, «столь скоро» іх з хаты вынялі...

...Цяпер сябры спортгуртка скардзяцца ў раённую, кажуць, быццам загадчык сельсавету [illegible] не дае ім права хвоі сабе чужую маемасьць.

Хто-ж ведае?

Мы ў рэдакцыі, прызнаюся, [illegible].

Трэба, мабыць, будзе ў Вышэйшым Савеце Фізкультуры даведацца, ці ўваходзіць у абавязак старшыні спортгуртка забіраць гуртковую маемасьць, ці не.

Калі Вышэйшы Савет адкажа, што забіраць чужую маемасьць не ўваходзіць у абавязак старшыні спортгуртка, тады стане зразумелым, што [illegible] кіраўнік не [illegible] іх абавязкаў старшыні.

[illegible]

Тым больш, што я чуў, жадаючых кіраваць спортгуртком таксама [illegible].

Не [illegible] дзядзькі гавораць:

— [illegible], кажуць, гэтага [illegible]

Досыць, кажуць!

Зрубіў некальгі хвоек і досыць!

Дай і другім зрубіць.

[illegible]

— А задам дзядзькам, дык тэй проста:

— Мая кажа, здаецца, [illegible] выходзіць кіраваць спортам, бо [illegible] гэтага дзядзькі [illegible] выбіраюць [illegible]

Тым больш, [illegible] і выбраць трэба.

Ён—накірую!

Алёша.

9-ты Усебеларускі зьезд Ленінскага Камсамолу.

У нядзелю 22 красавіка у клюбе К. Маркса адчыніўся 9-ты Усебеларускі зьезд Ленінскага камсамолу.

Пасьля ўступнай прамовы т. Баранікава, якая адчыніла зьезд, абраны прэзыдыум у складзе 39 асоб, у які ўвайшлі т.т. Кнорын, Васілевіч, Чарвякоў, Пераплётчык, Галадзед, Баранікаў, Гавалаў, Ярамееў і інш.

Пад бурныя воплескі ўсяго зьезду абраны ганаровы прэзыдыум у складзе т.т. **Сталіна, Бухарына, Рыкава, Куйбышава, Молатава, Варашылава, Арджанікідзэ, Калініна, Рудзутака, Томскага і Чапліна.**

Пасьля з прывітаньнем ад імя ЦК УсеЛКСМ выступіў тав. Ярамееў. Пасьля тав. Ярамеева было заслухана прывітаньне ад Менскай арганізацыі камсамолу.

З гучнымі воплескамі зьезд сустракае на трыбуне сэкратара ЦК КП(б)Б тав. **Кнорына.** Доўгія воплескі і наладжаная авацыя доўга не давалі пачаць тав. Кнорыну свой даклад **аб выніках і пэрспэктывах сацыялістычнага будаўніцтва і задачах камуністычнага выхаваньня моладзі.**

Тав. Кнорын спачатку свайго дакладу спыніўся на асноўных задачах камуністычнай партыі, дзе адзначыў, што ўся наша праца павінна праходзіць пад знакам сацыялістычнага будаўніцтва і поўнай перамогі сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі. Мы хутка ідзём ад аднэй перамогі да другой, ад аднэй ступеньні да другой, паставіўшы перад сабой задачу поўнай перамогі сацыялізму ў нашай краіне, што зьяўляецца аплотам сусьветнай пралетарскай рэвалюцыі. Мы павінны перамагчы нашу эканамічную адсталасьць і перагнаць усе імпэрыялістычныя краіны. У адносінах сельскай гаспадаркі ў нас існуе адзін шлях—сацыялістычны, па якім мы ідзём і будзем ісьці праз машынізацыю, калектывізацыю і кааперыраваньне сельскай гаспадаркі. Далей тав. Кнорын паказаў, што [illegible] Асінастрой зьменіць лучыну, трактар павінен зьмяніць саху.

Камуністы і камсамол павінны быць арганізатарамі мас па ўсіх лініях сацыялістычнага будаўніцтва. Не павінна быць ніводнага камсамольца, які-б не зьвязваўся з сябрам кааперацыі. [illegible] Апрача ўсяго гэтага, камсамол павінен добра ведаць і вывучыць сваю вёску, [illegible] бядняцка-серадняцкай часткай вёскі.

Перад камсамолам павінна стаць асноўная задача—павышаць свой тэхнічны ўзровень. Што датычыцца сельскага камсамолу, дык [illegible] сельскую гаспадарку.

У канцы свайго дакладу тав. Кнорын спыніўся на некаторых момантах культурнай працы. [illegible] барацьбу з п'янствам, хуліганствам [illegible]. Таксама дакладчык зьвярнуў увагу на барацьбу з рэлігіяй [illegible].

Даклад аб працы ЦК УсеЛКСМ.

На ўчарашнім ранішнім пасяджэньні зьезд заслухаў даклад тав. Ярамеева аб працы ЦК УсеЛКСМ. У пачатку свайго дакладу тав. Ярамееў адзначыў, што ў працягу мінулых двух гадоў ЦК накіроўваў сваю працу па лініі **ажыўленьня саюзнай працы і ўцягненьня шырокіх колаў рабоча-сялянскай моладзі ўва ўсе галіны сацыялістычнага будаўніцтва.**

Камсамольская арганізацыя СССР дала рашучы адпор троцкісцкай апазіцыі, якую ніводная арганізацыя не падтрымала, за выключэньнем асобных камсамольцаў (0,2 проц.).

Далей дакладчык спыняецца на падрыхтоўцы новых пралетарскіх кадраў шляхам больш шырокага разгортваньня розных тыпаў школ вытворчасьці.

Апошнія кампаніі (хлебазагатоўкі, самаабкладаньне і інш.) выявілі, што камсамол зьяўляецца сапраўдным памоцнікам кампартыі ў правядзеньні ўсіх мерапрыёмстваў.

Са студзеня 1926 г. да ліпеня 1927 году камсамольская арганізацыя вырасла з 1.640.000 членаў да 1.936.000.

Рабочае ядро ў камсамоле за два апошнія гады вырасла на 8 проц. (з 40 да 48). Гэта лічба ня можа нас задаволіць, **мы павінны ўзмацніць працу па шырокаму ўцягненьню ў камсамол рабочай моладзі і батрацтва.**

ЦК УсеЛКСМ зварачваў вялікую ўвагу на працу камсамолу ў нацрэспубліках, асабліва па пытаньнях культурнай рэвалюцыі.

Што датычыцца сельскай гаспадаркі, дык трэба адзначыць, што камсамол вядзе вялікую працу па перабудове яе на сацыялістычны лад. Існуючая с.-г. асьвета сялянскай моладзі робіць добры ўплыў на культурнае разьвіцьцё сельскай гаспадаркі.

У БССР с.-г. асьвета моладзі стаіць на адным з першых месц.

У заключэньні свайго дакладу тав. Ярамееў спыніўся на працы і дзейнасьці КІМ'у.

Падарункі зьезду.

Учора зьезд атрымаў падарунак ад Балтыцкага флёту—мадэль карабля і ад рабочай моладзі Рэчыцкай фабрыкі «Днепр» экспонат запалак.

ПА НОВАМУ РУМБУ!

(„Разлом“ у БДТ-2).

Нядзеля 22 красавіка станецца памятнай датай у гісторыі маладога другога дзяржаўнага тэатру. Датай «Разлому» [illegible].

«Разлом» Лаўранява пастаўлены мастацкім рэжысэрам С. Р. Розанавым. Мастацкае афармленьне зроблена мастаком Ю. Гольцам. Музыку напісаў Я. Палавінкін.

Выбар п'есы трэба прызнаць вельмі ўдалым. «Разлом», [illegible] тава важна. Тая эфэкт дасягаецца добрым шляхам, праз мастацкі пабудаваны сюжэт. Пэрсанажы п'есы, па сваіх характарах і ва ўзаемаадносінах, цікавы, самавіты, выразна яскравы і жыцьцёва праўдзівы. Мова іх сакавітая, адпаведна іх сацыяльнаму стану індывідуальная. Разьвіцьцё дзеі ў п'есе адбываецца натуральна, што пры дынамічнасьці і значнай напружанасьці дзеі стварае з п'есы каштоўны матар'ял для сцэнічнага афармленьня. «Разлом» не валадае значнымі літаратурнымі вартасьцямі, але затое п'еса Лаўранява мастацкі і сцэнічна ўдзячна.

Рэжысэр даў «Разлому» правільную ў цэлым трактоўку. Перад намі жывыя людзі 1917 году з іхнай псыхікаю і перажываньнямі: адны—ва ўсёй сваей самавітасьці і глыбіні свайго „нутра“, другія—пададзеныя ў агульных толькі рысах, але ўскрашаючыя нам вобразы нядаўнага мінулага С. Розанаву належыць значная «дабаўка тэксту» да п'есы і, трэба зазначыць, трапная, якая ярчэй выпукліла некаторыя з эпізодычных фігур п'есы. Афармленьне ёй рэжысэр даў рэалістычнае. Мастак Ю. Гольц паказаў сябе здольным: яго кватэра капітана Бярсенява, пададзеная ў дзьвюх плошчах, удачна, калі ня лічыць толькі памылкай глыбіню гасьціннага пакою, пры якой трудна ўсё ўбачыць праваму (стаўшы тварам да сцэны) сэктару залі Крэйсар жа сваею монумэнтальнасьцю зусім пераконвае гледача, знаёміць яго з гэтаю плывучай крэпасьцю рэвалюцыі. Надворны бок афармленьня ў цэлым добры. Ня прыходзіцца толькі згаджацца з некаторымі вопраткамі ў першым акце: Таццяна—чалавек сур'ёзны і была-б больш сымпатычна ў вопратцы сястры міласэрдзя, чымся ў франтаватай сваёй чорнай з рушамі сукенцы; Ксана не павінна так[illegible] пабудаваны спэктакль зладжан вельмі добра.

Артыстычны выкан. У масавых сцэнах ёсьць яшчэ заскокі, думаем, ад нэрвовасьці, якая павінна будзе зьгінуць. Вобразы дадзены добра. У мове ёсьць таксама яшчэ «заскокі»—трэба і гэта зжыць. Пры агульным добрым рысунку Швача трэба З. Вялікаму асьцерагацца ўтрыроўкі тыпу. В. Рагавенку даўся стары «ваўкадаў» боцман Ерамееў—трэба таксама быць асьцярожным. Шкада, што спаўшы голас пашкодзіў М. Міцкевічу ва ўсёй красе даць агідны вобраз арыстакрата нямецкай крыві, тыповага барончыка. Добры Гадун вышаў у К. Саньнікава. Таццяна (М. Сенько) багата эмоцыянальна, але... вопратка (гл. вышэй). Р. Кашэльнікава зрабіла жыцьцёвым вобраз Ксаны, такі блізкі да шаржу па тэксту п'есы. Вобраз Бярсенева добра выяўлены Ц. Сяргейчыкам. Да і іншыя ўсе моцна запамінаюцца, а іх шмат. Я. Чайкоўскі, В. Пышкевіч, П. Маўчанаў, М. Васілеўскі, В. Бялінскі, А. Ільлінскі, Л. Гэпнэр, асабліва даныя імі ролі матроса-жартаўніка, чарнаморца і пакаёўкі. Эмоцыянальны ўплыў ігры артыстых на аудыторыю ўвесь час адчуваўся: заля жыла, зьлівалася са сцэнаю, рэагавала на сцэнічныя дзеі і нават на паасобныя рэплікі. Два разы прарывала: пасьля другога і апошняга акту выклікалі рэжысэра, узьнятаму на крэйсары перад паходам чырвонаму штандару салютавала аплёдысмэнтамі ўся заля.

Тэатр „Разломам“ узяў «правільны румб» (словамі гэрояў п'есы), выходзіць на добры і шырокі фарватэр. Каманда да новых баёў гатова... Поўны ход уперад!.. Папутнага вам, а ня сустрэчных ветраў!..

Б.

Пазыка ўмацненьня сялянскае гаспадаркі.

Да ўвагі Клімавіцкага райёну.

(Ад уласн. кар-та).

Шырокая праца па рэалізацыі пазыкі ўмацненьня сялянскай гаспадаркі ў Клімавіцкім раёне распачалася ў студзені. Сялянскія масы райёну добра асьвядомлены аб важнасьці значэньня выпушчанай пазыкі. Поруч з гэтым [illegible].

Рэалізацыя пазыкі на 19 красавіка складае 29.780 руб. 50 кап., што складае 76,4 проц. выканальнага заданьня.

Асобныя сельсаветы раёну маюць наступныя вынікі: Дамамерыцкі с.-с. 88,6 проц. заданьня, Нявіцкі—85,8 проц., Красавіцкі—2,2 проц., Селімінскі—71,1 проц., Лазовіцкі—67,5 проц., Галіцка-Мыскі—64,9 проц., Студзянскі—63,4 проц., Радзінскі—62,2 проц., Дубравіцкі—59,5 проц., Студзянскі—57 проц., Судзілаўскі—55,6 проц., Хатовіцкі—48,8 проц., Зялёнчыцкі—47 проц., Цімакоўскі—45,3 проц., Галіцкі—44,8 проц., Пуцімлескі—37,5 проц., Пусарскі—37 проц., Малашкавіцкі—34 проц., Макеевіцкі—33,5 проц., Бік.-Будзінскі—27,6 проц. і Асмолавіцкі—14,4 проц.

Як відаць з прыведзеных лічбаў, моцна адстаюць апошнія 10 сельсаветаў, асабліва Асмолавіцкі, Бік.-Будзінскі, Макеевіцкі, Малашкавіцкі і інш., якія трэба падцягнуць, бо да 1 мая застаецца вельмі мала часу.

Я. М. К.

Як праходзіць рэалізацыя ў Меншчыне.

НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ.

ХАЛОПЕНІЧЫ, 21-4. За апошні тыдзень у Халопеніцкім раёне рэалізавана сялянскай пазыкі на 232 руб. 50 кап., а ўсяго па кампаніі—на 7572 руб. 50 кап., што складае 81,4 проц. заданьня.

РЭАЛІЗАВАЛІ 81 ПРОЦ. ЗАДАНЬНЯ.

БЯРЭЗІНА, 21-4. За час з 8 да 15-га красавіка у раёне рэалізавана сялянскай пазыкі на 810 руб., а ўсяго з пачатку кампаніі—21400 руб. Бярэзінскі раён выканаў на 81 проц.

ПРА РАЗЬВІЦЬЦЁ БЭКОННАЕ СПРАВЫ.

БЛІЖЭЙШЫЯ 2 ГАДЫ Ў ВОРШЫ БУДЗЕ ПАБУДОВАН БЭКОННЫ КАМБІНАТ.—ЗАВОД БУДЗЕ ПЕРАРАБЛЯЦЬ У ГОД ДА 75 ТЫСЯЧ ГАЛОЎ СЬВІНЕЙ І 30 ТЫСЯЧ ШТУК РАГАТАЙ СКАЦІНЫ.

На пабудову бэконнага заводу ў бліжэйшыя 2 гады асыгнована 800 тысяч рублёў. [illegible] Завод будзе перарабляць у год—75 тысяч галоў сьвіней, каля 30 тысяч штук рагатай скаціны і значны лік вечак.

Завод адыграе вялікую ролю ў забясьпячэньні насельніцтва рэспублікі бракаснымі мяснымі прадуктамі.

Пабудова бэконнага заводу зробіць поўную рэвалюцыю ў галіне палепшаньня сьвінаводства. Негатунковая [illegible]

Яшчэ ў 1925 г. Наркамзем прыступіў да арганізацыі сьвінных заводаў, рассаднікаў [illegible] англійскімі ёркшырамі. У далейшым у разьвядзеньні бэконнага гатунку сьвіней прымуць удзел савецкія і калектыўныя гаспадаркі, кааперацыя і інш. аб'яднаньні. Сёлета ў БССР будзе працаваць звыш 300 масларобных арцеляў; гэтыя арцелі змогуць выгадаваць на зьлітым малацэ не адну сотню гатунковых парасят, чым значна павялічаць колькасьць бэконнага стада.

ТВОРЫ ЛЕНІНА НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ.

Без рэвалюцыйнай тэорыі ня можа быць рэвалюцыйнага руху, — гэтыя словы У. І. Леніна, сказаныя больш чвэрці веку таму назад, застаюцца ў поўнай сіле і адносна тых задач, якія стаяць перад нашай краінай. Больш гэтага, справа сацыялістычнага будаўніцтва, справа культурнай рэвалюцыі патрабуе ўсялякага разьвіцьця гэтай тэорыі, і, што асабліва важна, аўладаньня гэтай тэорыяй найшырэйшымі працоўнымі масамі.

Гэтую тэорыю «нельга выдумаць, яна вырастае з злучнасьці рэвалюцыйнага дасьведчаньня і рэвалюцыйнай мысьлі ўсіх краёў сьвету. І такая тэорыя вырасла з другой паловы XIX веку. Яна завецца марксызмам»,—пісаў Ленін у 1915 годзе. Але яна, па думцы Маркса, робіцца матар'яльнай сілай тады, калі ёю імення аўладаюць масы. Гэніяльнасьць Леніна заключаецца ў тым, што ён, як ніхто, уладаў гэтай тэорыяй, з яе дапамогай паказаў дарогу да Кастрычнікавай рэвалюцыі для міліёнаў рабочых і сялян, задачы і спосабы рэвалюцыйнага дзеяньня зрабіў для іх зразумелымі і павёў іх да пераможнай найвялікшай у гісторыі чалавецтва рэвалюцыі—пралетарскай рэвалюцыі. З дапамогай гэтай тэорыі Ленін паказаў шляхі далейшага сацыялістычнага будаўніцтва. У разьвітай ім рэвалюцыйнай марксысцкай тэорыі—у ленінізьме ён пакінуў для нас нявычарпальную крыніцу паказаньняў, як падыходзіць да задач рэвалюцыйнага пэратварэньня грамадзянства.

Вось чаму найважнейшай рэвалюцыйнай і культурнай справай зьяўляецца пашырэньне пакінутай Леніным спадчыны ў яго творах сярод найшырэйшых працоўных мас. Вось чаму творы Леніна на беларускай мове, зразумелыя для шырокіх мас Беларусі, павінны адыграць найвялікшую ролю ў справе паглыбленьня сацыялістычнага будаўніцтва і разьвіцьця беларускай культуры.

Задача перакладу твораў Леніна на беларускую мову — надзвычай цяжкая справа. Багацьце мовы Леніна, ледзь прыкметныя адценьні мысьлі патрабуюць вялікай удумлівасьці і вялікай працы пры адшуканьні ў поўнай меры адпаведнага беларускага слова. Аутэнтычнасьць перакладу павінна быць пастаўлена ў першую чаргу.

Таму з самага пачатку работы па перакладу твораў Леніна была ўтворана стылістычная рэдакцыйная камісія з трох членаў для апрацоўкі перакладаў. У яе склад уваходзяць такія знаўцы беларускае мовы, як Якуб Колас і Ул. Чаржынскі.

Агульнае кіраўніцтва ўсёй справай па выданьню твораў Леніна на беларускай мове ўскладзена на Ленінскую камісію пры ЦК і рэдакцыю ў складзе таварышоў В. Кнорына, Ўс. Ігнатоўскага, А. Сянкевіча і В. Сэрбэнта.

Зразумела, што адразу нельга было паставіць сабе задачу перакладу поўнага збору твораў. Гэта занадта цяжка, занадта зацягнула-б справу. У першую чаргу была пастаўлена задача арганізацыі выданьня 12 томаў выбраных твораў, у лік якіх уваходзяць усе важнейшыя творы Леніна і тыя, якія патрэбны па ўсёй лініі нашых асьветніцкіх устаноў. Гэтае выданьне будзе заключаць у сабе больш 300 друкаваных аркушаў.

Праца, якая была распачата ў 1925 годзе, знаходзіцца цяпер у тэй стадыі, што ўжо ў гэтым годзе будзе выдана 6 томаў (у друку знаходзяцца 2 томы). Усё выданьне павінна быць скончана да 1-І-1930 году. Прарэдагаваных ужо маецца больш 200 друкаваных аркушаў. І гэтае сьведчыць, што работу можна будзе скончыць у вызначаны тэрмін.

Уся ўвага павінна быць накіравана на тое, каб да 60-годзьдзя са дню нараджэньня Леніна гэтая вялікая задача ў разьвіцьці беларускай культуры—выданьне твораў вялікага правадыра—была-б скончана, і каб кожны працаўнік, рабочы, селянін, культурнік меў Леніна на сваей мове.

В. Сэрбэнта.

Белдзяржвыдавецтва прыступіла да выданьня твораў Леніна на беларускай мове. Усе творы будуць укладзены ў 12 тамоў, у сярэднім па 25 друкаваных аркушаў кожны. Ужо перакладзена на беларускую мову 125 аркушаў. Трэці і пяты томы знаходзяцца ўжо ў наборы.

Дагэтуль Белдзяржвыдавецтвам выдадзены на беларускай мове наступныя творы У. І. Леніна:

«1905 г.» (артыкулы і прамовы) Менск, 1925 г.; „Дзіцячая хвароба «лявізны» ў камунізьме», Менск, 1925 г.; „Сацыялістычная рэвалюцыя і заданьні асьветы» (артыкулы і прамовы), Менск, 1925 г.; «Аб нацыянальным пытаньні“, Менск, 1925 г.; „Аб зямлі і сялянстве“. Менск, 1926 г.; «Аб харчовым падатку» (значэньне новае палітыкі і яе ўмовы), Менск, 1926 г.; „Новая эканамічная палітыка“, Менск 26 г.; „Аб міжнародным становішчы, аб вайне і Чырвонай арміі»; «Сусьветная вайна“; „Аб дробна-буржуазных партыях»; „Інтэрнацыянал і яго месца ў гісторыі“; «Тактыка расійскай камуністычнай партыі“; „Задачы саюзу моладзі»; «Аб прафэсыянальных саюзах»; «Дзяржава і рэвалюцыя“.

За арганізацыю ткацкіх арцеляў.

Да гэтага часу не пастаўлена належна пытаньне аб уцягненьні ў прамысловае ткацтва беларускай вёскі, тады, як нашы сялянкі маюць багатую традыцыю і навык у гэтай справе.

Праўда, нам могуць зрабіць закід, што фабрычная прамысловасьць заб'е саматужнае ткацтва. Але гэтага баяцца няма чаго. У самых пашыраных баваўняна-палатняна-ткацкіх раёнах РСФСР, па апошніх досьледах, вельмі пашырана і жывуча саматужнае ткацтва, якое дае сялянству пэўны заробак (ня менш 3 руб. у дзень).

Уявіце сабе малюнак, што ў вёсцы працуе арцель сялянак у 40 чалавек. Калі яны будуць працаваць у сярэднім толькі па 15 дзён у месяц і будуць зарабляць толькі па 2 руб. у дзень, то ў працягу году вёска атрымае больш 14 тысяч руб. Гэта ня байкі і не лятуценьні, а самыя рэальныя, жыцьцёвыя факты, што зьяўляюцца зусім звычайным каля Масквы. Уладзімеру ды інш. расейскіх прамысловых гарадоў.

У чым жа тут справа? А справа ў тым, што ў нас няма патрэбных красён. Трэба, каб бёрды былі шырокія, а ня вузкія, якія ў нас ужываюцца зараз пры ткацтве. Значыцца, трэба арганізаваць майстэрню для вырабу красён, якія будуць каштаваць ня больш 100 р., а то і менш.

Што-ж датычыцца пражы, то ў Віцебску ёсьць спэцыяльная тэкстыльная фабрыка, і нам няма чаго баяцца, што ня хопіць сыравіны; рынак збыту таксама ў нас спрыяючы, і справа толькі за арганізацыяй арцеляў-сялянак і вырабу красён. Апрача гэтага, можна пашырыць ткацтва нацыянальных беларускіх тканін, якія таксама маюць вельмі добры збыт за-граніцай.

Што наша думка мае пад сабой пэўны грунт, можна спаслацца на той факт, што сучасная Латвія купляе ў нас лён і тчэ з яго ў саматужных майстэрнях палатно, якое мае вялікі збыт у Англіі, ня гледзячы на тое, што там надзвычайна шырока разьвіта ткацкая прамысловасьць.

Наша вёска задыхаецца ад беспрацоўя, яна чэзьне ад беднасьці. Арганізацыя-ж ткацкіх арцеляў дала-б новыя сокі нашай вёсцы.

У нас ужо ёсьць некалькі ткацкіх арцеляў. У в. Халіпянка, Талачынскага р., арганізавана арцель „Ткачыха-сялянка“; у в. Калінкавічы, Мазырскай акругі—арцель «Чырвоны тэкстыльшчык», у якую ўваходзяць 82 сябры; у Гомелі—арцель «Чырвоны ткач»; у Капылі арганізаваны 2 арцелі, у Цімкавічах—1 і г. д. Але гэта толькі першыя ластаўкі: справу гэту трэба абавязкова разварушыць, бо яна ня менш важная, чым мэліарацыя, масларобства і г. д. Ад гэтага палепшыцца дабрабыт ня толькі вёскі, але і ўсёй краіны.

ШЛЯХІ ПАСТАНОЎКІ САМАРАЦЫЯНАЛІЗАЦЫІ.

(Па пастановах 2-га пленуму ЦКК КП(б)Б).

I. Самарацыяналізацыя ва ўстановах.

За апошні год шмат што зроблена ў рацыяналізацыі дзяржаўнага апарату. Бязумоўна, такая вялізная работа, як рэарганізацыя ўсяго апарату па ўсёй вэртыкалі, не магла быць праведзена пасьпяхова бяз самага актыўнага ўдзелу партыйна-савецкай грамадзкасьці, ячэек КП(б)Б і ЛКСМБ, прафсаюзаў, эканомкамісій, а таксама кіраўнікоў устаноў.

Неабходна мець на ўвазе, што рацыяналізацыяй працы апарату павінны займацца ня толькі і ня столькі РСІ, колькі самі працаўнікі апарату, у першую чаргу кіраўнікі ўстаноў, на якіх уся праца і ўскладаецца.

Аб гэтым досыць ясна сказаў XIV зьезд УсеКП(б) па дакладу ЦКК: **«Практычныя рацыяналізатарскія мерапрыёмствы будуць мець посьпех і сапраўды перародзяць нашу тэхніку і арганізацыю гаспадаркі і кіраўніцтва толькі тады, калі яны будуць праводзіцца ў жыцьцё самімі кіраўнікамі адпаведных частак дзяржаўнага апарату пры актыўным садзейнічаньні з боку шырокіх рабочых мас».**

XIV зьезд прызнаў мэтазгодным арганізацыю ва ўстановах і іншых гаспадарчых органах спэцыяльных рацыяналізатарскіх органаў (аргбюро, бюро рацыяналізацыі і г. д.).

Зробленае ЦКК НК РСІ Бел. абсьледаваньне становішча самарацыяналізацыі ва ўстановах лішні раз даказала, што найбольшыя посьпехі мы будзем мець толькі ў тым выпадку, калі з боку самога дзяржаўнага апарату будзе праводзіцца адпаведная праца; што арганізаваныя ў некаторых установах арганізацыйныя бюро цалкам і поўнасьцю сябе апраўдалі, што добра пастаўленая эканомпраца прафсаюзных арганізацый таксама дае значныя вынікі ў справе палепшаньня працы апарату.

Неабходна адзначыць, што ў тых установах, дзе няма аргбюро, рацыяналізатарская праца пастаўлена значна горш, чымся ў тых, дзе яны ёсьць. Тая рацыяналізатарская праца, якая там праведзена, ідзе, галоўным чынам, за кошт ініцыятывы і самадзейнасьці прафорганаў (эканом. камісіі і нарады), значна менш за кошт працы адміністрацыі ўстаноў.

Так, акрбюро сябе апраўдалі і правялі вельмі каштоўную працу па рацыяналізацыі тэхнікі і мэтадаў працы, вучоту і справаздачнасьці, вядзеньня спраў і апэрацыйных працэсаў устаноў.

Аргбюро дапамагалі РСІ ў яе абсьледавацельскай працы і прапрацоўвалі ўсе рацыяналізатарскія прапановы РСІ, праводзячы іх у жыцьцё.

Вось **Аргбюро Наркамфіну.** Яно мае вялікі актыў. Упарадкавана тэхніка працы. Уведзена безрэгістрацыйная сыстэма вядзеньня спраў, шмат што зроблена па скарачэньні справаздачнасьці, прапрацаваны новыя найлепшыя мэтады вядзеньня шэрагу апэрацыйных працэсаў.

Тэхнічна абслугоўваючы пэрсанал НКФ зьменшаны да мінімуму. Структура значна сьпрасьцілася.

Або **Аргбюро на пошце.** Калі быў пастаўлен спэцыяльны працаўнік па рацыяналізацыі, дык за невялікі тэрмін удалося атрымаць эканомію больш, чымся на 13 тысяч руб.

Побач з гэтым, неабходна адзначыць наяўнасьць умоў, аб'ектыўных і суб'ектыўных, якія перашкаджаюць нармальнай працы Аргбюро.

Папершае, наогул мы маем яшчэ мала гэтых Аргбюро, яны арганізаваны (пад рознымі назвамі) у Наркамфіне, Наркамземе, Беларускай Сельска-Гаспадарчай Акадэміі (у Горках), Дзяржстраху, у 3-х паштова-тэлеграфных канторах—Менскай, Віцебскай і Гомельскай.

Потым неабходна адзначыць, што калі падбор працаўнікоў Аргбюро больш-менш добры, дык зусім ня маецца падрыхтаваных кадраў, якія маглі-б папоўніць шэрагі сучасных рацыяналізатараў і якімі можна было-б укамплектаваць нанова арганізаванае Аргбюро.

Працаўнікі Аргбюро за апошні час добра ўвязваюць сваю працу з працай эканомкамісій, яны ўваходзяць у склад апошніх, узгадняюць пляны працы і г. д. Але мала ўцягваюцца ў працу Аргбюро асноўныя апэрацыйныя працаўнікі ўстаноў. Гэта аддаляе працу Аргбюро ад працы супрацоўнікаў апарату, што ня можа не адбіцца на якасьці працы і яе тэмпе.

Ці працуюць Аргбюро ў спрыяючых умовах?

Неабходна сьцьвердзіць, што гэта не дасягнута. З боку шэрагу працаўнікоў апарату, нават адказных, маюцца скэптычныя адносіны да працы Аргбюро, наглядаецца часам пасыўны адпор пры правядзеньні ў жыцьцё прапаноў Аргбюро. Але і з боку кіраўнікоў устаноў не заўсёды сустракаецца патрэбнае падтрыманьне і кіраўніцтва працай Аргбюро, часта першае скарачэньне накіроўваецца супроць рацыяналізатарскіх працаўнікоў.

Усе гэтыя адмоўныя ўмовы працы яшчэ больш пагоршаны ва ўстановах, якія ня маюць Аргбюро, па наступных прычынах:

Папершае, не заўсёды маецца досыць актыўная праца сваёй установы. Наогул чакаюць, пакуль прыдзе РСІ, ці пакуль эканомкамісія ня возьме на сябе ініцыятыву. Гэта ўжо зусім памылкова. У першую чаргу гэтай справай павінны займацца ўласна кіраўнікі, якія і нясуць поўную адказнасьць за рацыяналізацыю.

Калі праведзеная ў мінулым годзе вялізная праца РСІ па палепшаньні савецкага апарату і мае недахопы, дык гэта выключна таму, што ініцыятыва кіраўнікоў была вельмі нязначнаю (гэта ў свой час сьцьвердзілі адпаведныя пленумы ЦКК КП(б)Б).

Падругое, неабходна сьцьвердзіць надзвычайна нізкі ўзровень пэрсаналу савецкіх устаноў, асабліва па адміністрацыйнай тэхніцы. Сэкратары, кіраўнікі спраў, загадчыкі канцэлярый—усе яны па большай частцы зьяўляюцца добрымі растаропнымі хлапцамі, але сваёй прафэсіі яны амаль што ня ведаюць.

Калі мы прымаем на службу галоўбуха, дык патрабуем-жа мы ад яго, каб ён ведаў па рахункаводзтву; калі-ж мы прымаем кіраўніка спраў, дык веданьне адміністрацыйнае тэхнікі не патрабуецца, абы быў пісьменным.

Неабходна паставіць галоўнаю задачаю ўсіх устаноў, прафсаюзаў, каб прыняць рашучыя меры па ўзьняцьцю кваліфікацыі г. зв. канцэлярскага пэрсаналу, па азнаямленьні іх з навейшымі дасягненьнямі адміністрацыйнае тэхнікі.

Доўгі час існавала думка, што ўсе рацыяналізатарскія ячэйкі ва ўстановах зьяўляюцца, як быццам, філіяламі РСІ. Гэта шкодная тэорыя, яна зьнімае адказнасьць за рацыяналізатарскую працу і за кіраваньне аргбюро з кіраўнікоў устаноў. Адносіны РСІ да рацыяналізатарскіх ячэек і наогул да рацыяналізатарскай працы такія-ж, як да ўсіх падкантрольных РСІ ўстаноў.

Пленум ЦКК пастанавіў, што «функцыямі НК РСІ ў справе кіраваньня самарацыяналізатарскай працай зьяўляецца:

а) указаньні аб напрамку рацыяналізацыі і аб асноўных спосабах яе правядзеньня ў сэнсе найбольшага прыцягваньня да яе грамадзкіх сіл;

б) кантроль дзейнасьці ўсіх рацыяналізатарскіх, адміністрацыйных органаў, паасобных прадпрыёмстваў і ўстаноў;

в) праверка адносінаў адміністрацыі да саюзнай эканомпрацы і ступені выкананьня прапаноў эканомкамісіяў і эканомнарад;

г) прапанова адміністрацыі паасобных устаноў і прадпрыёмстваў канкрэтныя мерапрыёмствы рацыяналізатарскага характару і нагляд за іх сапраўдным правядзеньнем;

д) арганізацыя абмену рацыяналізатарскім вопытам сумесна з навуковымі ўстановамі і прафсаюзнымі органамі.

Пленум ЦКК КП(б)Б даў адказ па асноўнаму пытаньню: па якім напрамку павінна быць накіравана рацыяналізатарская праца нашых устаноў.

«На бліжэйшы пэрыяд рацыяналізатарская праца ўстановы павінна быць сканцэнтравана на палепшаньні і спрашчэньні тэхнікі дзэлаводзтва і рахункаводзтва, плянаваньня і вучоту асноўных апэрацый унутры ўстановы; на спрашчэньні апарату праз зьнішчэньне паралелізму і ўстанаўленьня дакладнай адказнасьці непасрэдных выканаўцаў».

Асаблівую ўвагу неабходна зьвярнуць на палепшаньне мэтадаў і тэхнікі працы ў тых установах і на тых вучастках, дзе дзяржаўны апарат мае больш усяго дачыненьня да насельніцтва. Неабходна палепшыць прыём наведвацеляў, паставіць як належыць справу, паскорыць праходжаньне пытаньняў і г. д. Зараз гэта пытаньне яшчэ больш завострана пастановамі апошняга пленуму ЦКК УсеКП(б) аб няўхільным правядзеньні прапаноў Леніна аб лепшым абслугоўваньні ўстановамі працоўных.

Дагэтуль рацыяналізатарская праца Наркаматаў ахапляла толькі арганізацыю працы Наркамату, не зьвяртаючы ніякай увагі на працу пэрыфэрыі. Між тым, мы маем шэраг тыпавых масавых устаноў, якія абслугоўваюць насельніцтва (больніцы, суды і г. д.), працу якіх неабходна ў першую чаргу рацыяналізаваць. Тут неабходна вывучаць паўторныя працэсы працы, абагульваць лепшыя мэтады і дасягненьні, даваць стандарты працы на палепшаных пачатках.

Пленум ЦКК намеціў шэраг арганізацыйных мерапрыёмстваў па палепшаньню і далейшаму разгортваньню самарацыяналізатарскай працы ва ўстановах.

Прызнана неабходным павялічэньне колькасьці аргбюро ў розных установах. У прыватнасьці, улічваючы вопыт Масквы і інш. буйных гарадоў СССР, прызнана мэтазгодным стварыць аргбюро ў гандлёвых органах (напр., Белкаапсаюз, ЦРК). Зьвернута ўвага на палепшаньне якасьці рацыяналізатарскіх працаўнікоў, на арганізацыю падрыхтоўкі новых кадраў рацыяналізатараў і на рашучую перакваліфікацыю канцэлярскага пэрсаналу ўстаноў.

Асаблівая ўвага зьвернута на правільную арганізацыю справы прыцягненьня мас да рацыяналізацыі, на стварэньне спрыяючай атмасфэры для самарацыяналізацыі, на неабходнасьць хутчэйшага правядзеньня ў жыцьцё адпаведнай пастановы па гэтаму пытаньню ЦК УсеКП(б) ад 9 мая 1927 г.

Што тычыцца ўстаноў, дзе не мяркуецца стварыць Аргбюро, дык гэта не пазбаўляе іх ад інтэнсыўнай працы па палепшаньню працы. Праца павінна ісьці тым жа напрамкам і тымі-ж шляхамі, як і пры наяўнасьці спэцыяльнага органу самарацыяналізацыі. Пленум раіць ускласьці гэту працу на аднаго з супрацоўнікаў апарату пад непасрэдным наглядам кіраўніка ўстановы.

Без палепшаньня тэхнікі кіраўніцтва без спрашчэньня самае справы кіраўніцтва ня можа быць здавальняюча вырашана задача ўцягненьня ў справу кіраўніцтва краінай мільённых мас працоўных. Таму 15 зьезд УсеКП(б) і зьвярнуў увагу ўсёй партыйна-савецкай грамадзкасьці на неабходнасьць штодзённай упартай працы над палепшаньнем справы кіраўніцтва.

Поле-ж працы надзвычайна вялікае.

Я. РАКАЎ.

На капітальнае будаўніцтва заводаў Лесбелу сёлета адпушчана 2.700.000 р.

ПАБУДОВА БАБРУЙСКАГА КАМБІНАТУ СКОНЧЫЦЦА 1-ГА ЛЮТАГА 1929 г.—МЕНСКІ ЗАВОД «ДРЭВААПРАЦОВАЧНІК» ПОЎНАСЬЦЮ ПЕРААБСТАЛЁЎВАЕЦЦА.—ЗВЫШ ПЛЯНУ АДПУШЧАНА 130.000 РУБ. НА ПАБУДОВУ ВУЗКАКАЛЕЙКІ Ў МАЗЫРШЧЫНЕ.

Буйнай будаўнічай работай сёлета ў Лесбеле зьяўляецца працяг пабудовы Бабруйскага камбінату. Згодна пляну, усё будаўніцтва камбінату павінна было каштаваць 3.600.000 руб., але пасьля ўдакладненьня каштарысу кошт будаўніцтва ўзрос да 4.300.000 р.

Пабудова камбінату распачалася з вясны 1927 году, прычым лесапільны цэх мяркуецца скончыць 1-га кастрычніка г.г., а фанэрны ды іншыя цэхі—1-га лютага 1929 г.

Сёлета будзе пабудавана набярэжная, басэйн і біржы. Пабудова будынку для сілавой станцыі, згодна ўмовы, павінна быць скончана 15 чэрвеня. Абсталяваньне станцыі даручана т-ву «Тепло» і «Сила», якое па дагавору павінна скончыць работу да 15 верасьня бягучага году. У гэты будаўнічы сэзон будзе скончана таксама пабудова будынку фанэрнага заводу, і пачнецца мантаж апошняга. Усяго на гэта будаўніцтва сёлета будзе затрачана 2.115.000 руб. (летась будаўніцтва каштавала 800.000 руб.).

Другой буйнай работай Лесбелу зьяўляецца пераабсталяваньне Менскага заводу «Дрэваапрацовачнік». Летась быў пабудован новы корпус для сталярна-мэблявага цэху. Сёлета будзе будавацца качагарка, сушылка, будзе ўстаноўлен лёкамабіль у 300 конскіх сіл, будзе праведзена абсталяваньне новага корпусу; мяркуецца пусьціць у ход у новым палепшаньні да 1 верасьня. На ўсе гэтыя работы сёлета адпушчана 275.000 руб.

Апрача пералічаных буйных работ, будзе праведзен яшчэ шэраг капітальных работ на іншых заводах Лесбелу.

На барысаўскім заводзе «Камінтэрн» будзе наладжана вытворчасьць клёэтных сядзеньняў замест вытворчасьцяй, якія перакідваюцца з гэтага заводу на бабруйскі камбінат.

У Гомелі праводзіцца канцэнтрацыя 2-х заводаў—«Чырвоны Дрэваапрацовачнік» і «Калектыўная праца», пасьля чаго першы завод будзе зьліквідаваны. Гэта мерапрыёмства дасьць значнае зьніжэньне сабекошту прадукцыі.

На заводзе «Зьвязда» у Капцэвічах праводзіцца пераабсталяваньне сілавой станцыі і шэраг іншых рамонтных работ на ўсіх заводах Лесбелу.

Наогул, на ўсё капітальное будаўніцтва Лесбелу ў бягучым годзе асыгнавана 2.700.000 руб. Апрача плянавых работ, будзе пабудована вузкакалейка ў Мазырскай акрузе працягам ў 20 кілёмэтраў у Гарадзячыцкі земфонд, што будзе каштаваць 130.000 р. Разам з тым Лесбелу адпушчана 100.000 р. на праэктаваньне работ для новага будаўніцтва наступных гадоў.

Усё буйнае будаўніцтва Лесбелу вядзе Белдзяржстрой на дагаворах, а сам Лесбел будзе весьці толькі рамонтныя і мэханічныя работы (на суму каля 300.000 руб.). Работы гэтыя ўжо вядуцца сіламі і апаратам заводаў.

БЕЛАРУСКІ СТУДЭНТ.

Трэба дапамагчы скончыўшым БДУ павышаць кваліфікацыю.

Пра сувязь са скончыўшымі мэдфак БДУ. (У парадку абгаварэньня).

[illegible]

АРМЯНАЎ.

Хто ў гэтым дапаможа?

[illegible]

Застановімся на фактах з практыкі Менскага Белпэдтэхнікуму.

На апошнім сходзе студэнтаў Менскага Белпэдтэхнікуму абгаварвалася пытаньне аб працы студэнцкай сталоўкі тэхнікуму. Усе прышлі, бо гэта адно з найбольш балючых пытаньняў у жыцьці студэнтаў тэхнікуму. У апошні час мы назіраем масавае адмаўленьне з боку студэнтаў харчавацца ў сваёй сталоўцы—„лепш зусім абедаць ня буду, чым ісьці ў тэхнікумаўскую сталоўку",—кажуць студэнты.

У чым справа?

Аказваецца, што ў сталоўцы бываюць выпадкі, калі да супу дадаецца «дармовы дадатак»—валасы, а іншы раз не шкадуюць і чарвей; абед часта недаварaны, перасолены, іншы раз не хапае абедаў і г. д. Наогул, тэхпэрсанал сталоўкі нядбайна адносіцца да сваіх абавязкаў—„абы збыць". Таксама вельмі дрэнныя адносіны працаўнікоў да студэнтаў, што прыняло масавы характар. Так, студэнт Атрашэвіч расказвае, што кухаркі называюць студэнтаў сьвіньнямі, мужыкамі, калі папросіш нож, то ў адказ пачуеш: «Дома еў лапцем, разаў хлеб вяроўкай, а тут панам зрабіўся»... і г. д.—гэта не адзіныя выпадкі, а ўвайшло ўжо ў штодзённы лексікон.

Прадукты для сталоўкі закупляюцца ў прыватнікаў, бо «дзешавей» і «лепшай» якасьці (па думцы загадчыка гаспадаркі). Гэта робіцца ня гледзячы на шматразовыя прапановы стударганізацыі і агульных сходаў студэнцтва купляць прадукты ў ЦРК.

Загатоўленая ўвосень капуста, з прычыны недагляду, гніе. Гэтак прападаюць студэнцкія стыпэндыяльныя грошы.

Ва ўсім гэтым вінават загадчык гаспадаркі Рамановіч, які негаспадарча адносіцца да сталоўкі і асабліва да абедаючых студэнтаў.

Вось што дакладвае сходу «завхоз» Рамановіч:

„... Амаль усе прадукты купляюцца ў [illegible]

Савецкая грамадзкасьць і органы ўлады ўважліва адносяцца да пралетарскага студэнцтва—дапамагаюць яму ва ўсіх цяжкіх пытаньнях яго жыцьця, працы, быту і вучобы. Трэба прымусіць і асоб, якім даручана непасрэдна абслугоўваць студэнцтва ў гаспадарчых адносінах, заўсёды памятаць, што яны для студэнцтва, а ня студэнцтва для іх. Толькі тады матар'яльная дапамога, якая аказваецца савецкай дзяржавай студэнцтву, зможа даць належны эфэкт.

Т. ГУРВІЧ.

1-га МАЯ КАНЧАЕЦЦА ПРЫЁМ ПАДПІСКІ НА КОНКУРС.

Т. т. УПАЎНАВАЖАНЫЯ ПРЫ МЯСЦКОМАХ ПРАЦАСЬВЕТЫ!

СЬПЯШАЙЦЕСЯ ПРЫСЛАЦЬ ДА 1-га МАЯ САБРАНУЮ ВАМІ ПАДПІСКУ НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ".

ХРОНІКА.

Навуковыя экскурсіі спэцыялістаў сельскай гаспадаркі.

Сёлета мяркуецца арганізацыя навуковых камандыровак і экскурсій спэцыялістаў сельскай гаспадаркі ў розныя месцы Савецкага Саюзу, якія зьяўляюцца асабліва цікавымі з боку навуковага і практычнага вывучэньня сельскай гаспадаркі. Экскурсіі маюць быць наладжаны: на Менскую балотную станцыю, на Новазыбкаўскую і Энгельгардзкую с.-г. станцыі, на Ржэўскую і Пскоўскую вопытныя станцыі па апрацоўцы лёну, на Каранеўскую бульбяную вопытную станцыю каля Масквы, у Валагодзкі малочны інстытут і інш.

Цэлы шэраг экскурсій і камандыровак маюць быць арганізаваны для вывучэньня мэтадаў аграхамічнай работы на Украіне і паўночным Каўказе.

Экскурсіі і камандыроўкі распачнуцца з 1-га чэрвеня.

Прадстаўнікі Беларускага ўраду вярнуліся з Масквы.

У нядзелю, 22 красавіка, вярнуліся з Масквы прадстаўнікі ўраду БССР, члены ЦВК СССР, якія прымалі ўдзел у працах III сэсіі ЦВК СССР.

20 мая юбілей №-скай кавдывізіі.

№-ская кавдывізія вядзе падрыхтоўку да сьвяткаваньня 9-цігодзьдзя свайго існаваньня.

Для выяўленьня дасягненьня дывізіі праводзіцца конкурс на лепшы ва ўсіх адносінах эскадрон.

Да сьвяткаваньня рыхтуюцца конскія спаборніцтвы, спартыўныя выступленьні і мастацкая частка з гісторыі дывізіі. Сьвяткаваньне адбудзецца 20-га мая.

Заводы для разьвядзеньня птушак і кролікаў.

Нар. Кам. Земляробства пастанавіў пабудаваць сёлета 2 новыя заводы для разьвядзеньня птушак і кролікаў. На пабудову гэтых заводаў будзе адпушчана 49.200 р. Заводы будуць пабудаваны ў савецкіх гаспадарках «Сеньніца» (Менская акруга) і „Пяскі" (Гомельская акруга).

5 новых смалярных заводаў.

Сёлета ў Менскай акрузе будзе пабудавана 5 новых смалярных заводаў, на што адпушчана 25.000 руб. Заводы будуць будавацца ў Бярэзінскім, Бягомльскім, Койданаўскім, Чэрвенскім і Шацкім раёнах.

Дапамога дзецям Крыму, пацярпеўшым ад землятрасеньня.

Цэнтральная камісія дапамогі дзецям пры ЦВК БССР запрапанавала акруговым камісіям і т-вам „Прыхільнік Дзяцей" правесьці вечары, а таксама зборы на карысьць дзяцей Крыму, якія пацярпелі ад землятрасеньня.

Белдзяржкіно ўжо правяло па ўсіх кінотэатрах г. Менску кіно-сэансы на карысьць дзяцей Крыму, прычым сабрана звыш 150 р. Нар. Кам. Асьветы мяркуе ў бліжэйшыя 2 панядзелкі наладзіць спэктаклі, чысты збор ад якіх таксама пойдзе на карысьць дзяцей Крыму.

Падрыхтоўка да Першамайскага сьвята.

№-ская кавдывізія ўжо распачала падрыхтоўку да сьвяткаваньня 1-га Мая. У часьцях утвораны сьпэцыяльныя камісіі. Вядзецца работа па падрыхтоўцы чырвонаармейцаў да прыняцьця чырвонай прысягі. У ленінскіх кутках рыхтуюцца інсцэніроўкі. У часе сьвята ў часьці дывізіі сапрыхільныя арганізацыі правядуць экскурсіі.

ПАДРЫХТОЎКА ДА «ДНЮ ДРУКУ».

У сувязі з надыходам «Дню Друку» ЦБ Пралетстуду пастанавіла правесьці ў Віцебску, Менску, Гомелі і Магілеве канфэрэнцыі студэнцкіх карэспандэнтаў.

На гэтых канфэрэнцыях будуць вырашаны пытаньні аб задачах студэнцтва ў справе распаўсюджваньня друку сярод шырокіх працоўных мас.

3-я ЎСЕБЕЛАРУСКАЯ КАНФЭРЭНЦЫЯ Т-ВА БЫЎШЫХ ПАЛІТКАТАРЖАН.

28 красавіка адчыняецца 3-я ўсебеларуская канфэрэнцыя т-ва былых палітказаржан і ссыльна-пасяленцаў. У канфэрэнцыі прымуць удзел дэлегаты ад усіх акругаў БССР, у колькасьці 25 чалавек.

10-ЦІГАДОВЫ ЮБІЛЕЙ САЮЗУ БУДАЎНІКОЎ.

У маі споўніцца 10 гадоў існаваньня саюзу будаўнікоў. У сувязі з гэтым, ЦП саюзу выдзеліла камісію для правядзеньня гэтага юбілею. Да часу юбілею будзе выпушчан асобны зборнік на беларускай і яўрэйскай мовах пад назвай—«10 год саюзу будаўнікоў у БССР».

УТВАРЭНЬНЕ ЗАПАСНОГА ФОНДУ КАРОЎЯГА МАСЛА.

У сувязі з тым, што ў працягу апошніх 2 гадоў БССР увосень і ўзімку адчувала вострую патрэбу ў кароўім масьле, Нар. Кам. Гандлю ўзьняў пытаньне аб утварэньні спэцыяльнага запаснага фонду масла ў колькасьці 10.000 пуд. Запасы масла мяркуецца хаваць на менскім халадзільніку.

ЭКСПОРТ РЫБЫ.

У працягу сёлетняга году мяркуецца экспартаваць з БССР на заграничныя рынкі 8000 цэнтн. дзікай рыбы, 2000 цэнтн. карпа і каля 600 тысяч штук ракаў—на агульную суму 260 тыс. руб.

Робяць не па-гаспадарску.

(Да пабудовы Цэнтральнай Малочнай у Менску).

У нашай газэце нядаўна пісалася, што справа пабудовы Цэнтральнай Малочнай ня рухаецца наперад. Аказваецца, што, апрача перашкод чыста тэхнічнага характару, як позьняе складаньне праэктаў і плянаў, некаторыя працаўнікі Менскага АВК выказалі далёка негаспадарчыя адносіны да сродкаў.

У свой час праэкт пабудовы малочнай быў распрацован вядомымі Ленінградзкімі спэцыялістамі Букам-Бэнуа, што каштавала каля 1000 руб. Праэкт праляжаў пад сукном у адпаведных «заваў», пакуль не пачулася вясна ў паветры і не зарыкалі каровы на Менскіх вуліцах.

Рашылі нядаўна паслаць праэкт на разгляд Маслацэнтру. Маслацэнтр забракаваў яго. Тады выпісалі для складаньня новага праэкту вядомага спэцыяліста па малочнай справе праф. Вандэблейта, які, бязумоўна, складаць праэкту дарма ня будзе.

А ці ня ня лепш было адразу зьвярнуцца ў Маслацэнтр наконт мэтазгоднасьці складаньня праэкту.

Адным словам, робіцца, як мокрае гарыць, а грошы тым часам ляцяць на вецер.

Кантрактацыя экспортных яблык.

Нар. Кам. Гандлю БССР прадставіў у Эканомнараду праэкт кантрактацыі ўраджаяў фруктовых садоў. У Беларусі ёсьць шмат відаў яблык для экспорту, і таму Наркамгандлю лічыць пажаданым правадзіць іх кантрактацыю. Для ажыцьцяўленьня кантрактацыі, па думцы Наркамгандлю, трэба выдзеліць 95000 руб. крэдыту, з якіх Белсельбанк павінен адпусьціць 40000 р., Белдзяржгандаль—25.000 руб. і Белсельсаюз і Белкаапсаюз—па 15.000 руб. У першую чаргу кантрактацыя будзе праводзіцца ў саўхозах, калхозах і арцелях, а таксама ў паасобных сялянскіх гаспадарках. Для выпрацоўкі пляну кантрактацыі ўтворана спэцыяльная камісія.

Паляпшэньне быту с.-г. і лясных рабочых.

На палепшаньне быту сельска-гаспадарчых і лясных рабочых сёлета будзе патрачана каля 44.750 руб. Частка паказаных сродкаў пойдзе на пабудову новых кватэр для членаў гэтага саюзу.

НОВЫЯ КНІГІ.

Вышлі з друку і паступілі ў рэдакцыю газэты «Савецкая Беларусь» для рэцэнзіі наступныя кніжкі:

1. „Грамадзкае жыцьцё жывёл" В. Лункевіча. Стар. 51, цана 50 кап.
2. „Асновы сьветабудовы" А. Міцкевіча і А Круталевіча. Стар. 251, цана 2 руб. 50 кап. (Падручнік для тэхнікумаў і самаадукацыі). Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.
3. „Праграма і інструкцыя дасьледчай працы інстытуту сялян - дасьледчыкаў" Стар. 91, цана 25 кап. Навукова-Дасьледчага Інстытуту Народнага Камісарыяту Земляробства.
4. „Революция и культура" № 7 за 1928 г. Стар. 80, цана 50 кап. Выданьне газэты «Правда» Масква.

Справачны аддзел.

Катыроўка пазык.

(НА 24 КРАСАВІКА).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—63,5 куп. 4—61,5.
Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 4—98,5 куп. 4—96,5.
Абл. 2 сял. паз. куп. 5.
Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—03,5, куп. 5—01,5.
Абл. 10-проц. паз. 1927 г.—прад. 25—08, куп. 24—98.
Абл. дзярж. паз. 1926 г.—прад. 120, куп. 118.
Абл. 12-проц. дзярж. паз.—прад. 104—81, куп. 104—76.
Абл. паз. індустр.—прад. 24—45,5, куп. 24—35,5.

СУД.

У ЖАРТАЙСКІМ ЛЕСЕ.

Марыля Хацкевіч—батрачка. Яна ня мела іншага спосабу да жыцьця, як пайсьці ў чужыя людзі служыць хатняй работніцай. Амаль два гады Марыля праслужыла ў грамадз. вёскі Жартайка, Халопеніцкага раёну, Кандрата Галадка.

Ня толькі гаспадар Галадок, а ўся вёска лічыла Марылю надта сумленнай і працаздольнай дзяўчынай.

Служба Марылі была цяжкая, а аплачвалася дрэнна, але другога выхаду ня было. Марыля Хацкевіч была прыгожая дзяўчына, і да яе пачаў заляцацца хлапец Алесь Вышэдак.

Вышэдак хадзіў да Марылі цэлы год, пакуль яна ня стала цяжарнай. Па сканчэньні тэрміну службы ў Галадка, Марыля Хацкевіч, як цяжарная, прымушана была часова застацца жыць у суседкі Куліны Швайбовіч.

Калі пры спатканьні Марыля запрапанавала Вышэдку жаніцца, апошні адказаў:

— Я з прыемнасьцю, але, ведаеш сама, цяпер сямейным жыць цяжка, зробім лепей аборт за тую пэнсію, што атрымала ад Галадка, а я табе дапамагу пасьля.

— Не,—аборта рабіць я ня буду, а калі ня хочаш жаніцца, дык будзеш плаціць аліменты,—з свайго боку рашуча адказала Марыля.

Вышэдка пераканаўся, што каханьне яго з Марыляй без аліментаў не абыйдзецца.

— Трэба забіць,—рашыў Вышэдка,—а то аліменты жыцьця не дадуць.

12 студзеня 1928 году, даведаўшыся, што Марыля раніцой пойдзе ў вёску Бардзілаўку да цёткі, Алесь Вышэдка засеў у густым ельніку ў Жартайскім лесе, чакаючы, калі яна пройдзе гэтым месцам.

Як толькі Марыля падышла да месца засады, Вышэдка раптам накінуўся на яе і нажом нанёс тры раны ў горла, ад чаго яна і сканала на месцы.

Выязная сэсія Менскага акруговага суду ў г. Барысаве прыгаварыла Алеся Вышэдка на 10 год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем у правох на тры гады.

Д. Кастроў.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

За эксплёатацыю батрака.

Нарсуд 8-га вуч., Самахвалавіцкага раёну, Менскай акругі, разгледзіў крымінальную справу па абв. гр-на засьц. Булынкі, Клімовіча Сарафіма Вінцэсява. Клімовіч, маючы каля 40 дзес. зямлі і багатую гаспадарку, у працягу доўгага часу эксплёатаваў батракоў. Так, у 1927 г. ён наняў за плату 4 руб. у месяц батрака Навумчыка Паўла, якога прымушаў працаваць па 16 гадзін у суткі, прычым увесь час ухіляўся ад заключэньня прац. дагавору.

Суд прыгаварыў Клімовіча Сарафіма на чатыры месяцы зьняволеньня і, апроч таго, аштрафаваў яго на 50 руб.

Хацела атрымаць страхоўку.

Грамадз. вёскі Капачоўкі, Халопеніцкага раёну, Проська Зеновіч з мэтай атрымаць страхоўку падпаліла сваю старую хату. Выязная сэсія Менскага акруговага суду прыгаварыла Проську Зеновіч на два гады зьняволеньня, але на аснове амністыі скараціла пакараньне напалову.

АПАВЯШЧЭНЬНІ.

— У сераду, 25 красавіка, у памяшканьні „Маладняка" (клюб К. Маркса, пакой № 6) адбудзецца агульны сход Менскіх Філій Белар. Філій Пралет. Пісьм. „Маладняка», польскай, яўрэйскай і літоўскай сэкцый пралетар. пісьменьнікаў.

На павестцы дню пытаньне супольнае працы і зьезду ВАПП'а.

Пачатак сходу а 7-й гадзіне.

Уваход вольны.

ЧАС. БЮРО БЕЛАР. АСАЦ. ПРАЛЕТ. ПІСЬМ.

ШТО СЛУХАЦЬ ПА РАДЫЁ.

Аўторак, 24 красавіка.

6—00—6-30	Даклад: „Першыя вынікі рэалізацыі пазыкі ўзмацненьня с.-г.".
6—30—7—10	Беларуская рэдыё-газэта.
7—10—7—40	Даклад ЦБК на тэму: „мэдычна санітарнае вывучэньне вёскі".
7—40—8—10	Гутарка на латыскай мове: „Роля каапэрацыі ў разьвіцьці с.-г.".
8—10—10	Трансьляцыя.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Сёньня, 24 красавіка пастаноўка Бел. Дзярж. Вандр. Тэатру пад кіраўніцтвам Галубка.

Першы раз на сцэне ў Менску «Тамілла», драма ў 5 актах. Новыя дэкарацыі і касьцюмы.

Кошт білету ад 30 да 75 кап.

Пачатак у 9 гадз. увечары.

ПЭДГАБІНЭТ.

У сераду 25-IV, а 7 гадзіне ўвечары адбудзецца сход настаўнікаў 1 канцэнтру прыродазнаўчага гуртка (1, 2, 3 і 4 груп).

ПАРАДАК ДНЮ:

1. Даклады т. Копціка „Прыродазнаўства ў 3 групе» і т. Вераскоўскай «Прыродазнаўства ў 4 групе".

У сераду, 25 красавіка, а 7 гадзіне ўвечары ў памяшканьні ГРК КП(б)Б адбудзецца нарада нізавога партактыву Гарраёну, на якую павінны зьявіцца цэхоргі, групоргі, партупаўнаважаныя, групавыя агітатары, індывідуалы і сэкрэтары адпаведных яч.

Гаррайком КП(б)Б.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

па дакладу Беларускай Дзяржаўнай Акадэміі Сельскай і Лясной Гаспадаркі імя Кастрычнікавай Рэвалюцыі.

1. Выслухаўшы даклад Рэктара Беларускай Дзяржаўнай Акадэміі Сельскай і Лясной Гаспадаркі імя Кастрычнікавай Рэвалюцыі тав. Саевіча, Савет Народных Камісараў БССР канстатуе:

а) узмацненьне Акадэміі навуковымі сіламі, як праз высоўваньне мясцовых працаўнікоў, гэтак і шляхам прыцягненьня іх з іншых мясцовасьцяй;

б) значнае правядзеньне мерапрыёмстваў па рацыяналізацыі апарату праз пераход на штатную сыстэму і ўпарадкаваньне арганізацыі ўнутры-акадэмічнай гаспадаркі;

в) некаторае палепшаньне сацыяльнага складу студэнцтва ў параўнаньні з мінулым годам, а таксама павялічэньне ліку студэнцтва беларускай нацыянальнасьці;

г) адчыненьне сялянскага унівэрсытэту;

д) некаторае павялічэньне акадэмічнай пасьпяховасьці студэнцтва.

2. Разам з гэтым Савет Народных Камісараў адзначае наступныя недахопы:

а) не апрацован да гэтага часу пэрспэктыўны плян будаўніцтва і абсталяваньне Акадэміі;

б) невыстарчальнае разьвіцьцё навукова-дасьледчае працы, слабая арганізацыя і кіраваньне ёю з боку Акадэміі;

в) адзначаючы некаторае пашырэньне беларусізацыі сярод навуковых працаўнікоў наогул і ў большай ступені сярод малодшай часткі, а таксама і пашырэньне карэнізацыі складу апошніх, неабходна прызнаць невыстарчальны тэмп беларусізацыі Акадэміі—адсутнасьць пляну пераходу на беларускую мову паасобных катэдраў і працаўнікоў, слабае ўладаньне мовай асобамі, якія лічацца ўжо ведаючымі яе, і слабае ўжываньне беларускай мовы ў грамадзкай працы як сярод навуковых працаўнікоў, гэтак і студэнцтва;

г) нездавальняючая пастаноўка падліку акадэмічнае працы навуковых працаўнікоў;

д) невыстарчальнае абслугоўваньне і разгортваньне палітыка-асьветнага выхаваньня студэнцтва;

е) адсутнасьць пэўнай мэтавай устаноўкі практыкі і кіраваньня ёю;

ж) невыстарчальнае прыстасаваньне факультэтаў акадэміі ў сучасным іх стане мэтам індустрыялізацыі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі (невыстарчальна адбіваецца ў праграмах арганізацыя буйнай гаспадаркі, калектывізацыя і каапэраваньне вёскі);

з) невыстарчальная ўвязка працы Акадэміі з вытворчымі арганізацыямі;

і) ня выканана пастанова Савету Народных Камісараў аб распрацоўцы пытаньня пра пабудову ў раёне Акадэміі электрычнай станцыі;

к) ня гледзячы на палепшаньне стану [illegible]

2) Прадоўжыць і надалей працу па рацыяналізацыі ў мэтах скарачэньня адміністрацыйна-гаспадарчых выдаткаў і [illegible] апарату для аслабаненьня сродкаў на апэрацыйную і навукова-дасьледчую працу.

3) У мэтах паглыбленьня беларусізацыі зьвярнуць большую ўвагу на вывучэньне якасьці ўжываемай мовы, а таксама скласьці плян пераводу на беларускую мову выкладаньня паасобных катэдраў і працаўнікоў паводле тэрміну, вызначанага Цэнтральным Выканаўчым Камітэтам БССР.

Народнаму Камісарыяту Асьветы [illegible] лічыць друкаваньне беларускіх падручнікаў для вышэйшых школ, што прадугледжваецца выдавецкім плянам на 1928-29 [illegible]

Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы і Народнаму Камісарыяту Земляробства прыцягнуць больш Акадэмію да навукова-дасьледчае працы, узмацніўшы [illegible] ваньне ёю, а таксама забясьпечыўшы тую працу належнымі сродкамі.

5) Устанавіць сталы гадлік акадэмічнай і навуковай працы навуковых працаўнікоў Акадэміі.

6) Ужыць належныя захады да гаспадарчага ўзмацненьня, галоўным чынам, гаспадарчы разрахунак і крэдыт с.-г. [illegible] маў Акадэміі з тым, каб яны палкам павядалі навучальным запатрабаваньням і сапраўды зьяўляліся-б паказальнымі для навакольнага насельніцтва.

7) Запрапанаваць Кіраўніцтву Акадэміі і Народнаму Камісарыяту Асьветы [illegible] наць пастанову Савету Народных Камісараў аб забесьпячэньні Акадэміі электрычнай энэргіяй.

8) Запрапанаваць Народнаму Камісарыяту Асьветы перагледзець навучальныя пляны Акадэміі ў бок іх большага прыстасаваньня да абслугоўваньня сацыялістычнага сэктару сельскай гаспадаркі (арганізацыя буйных гаспадарак, калектывізацыя, каапэраваньне сельскай гаспадаркі і інш.).

9) Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы разам з Народным Камісарыятам Земляробства распрацаваць пытаньне [illegible] тавай устаноўкі вытворчай практыкі студэнтаў Акадэміі і задавальненьне ёю.

10) Запрапанаваць Народнаму Камісарыяту Аховы Здароўя забясьпечыць [illegible] на мэдыцынскім абслугоўваньнем студэнтаў, навуковых працаўнікоў і служачых Акадэміі.

11) Даручыць Народнаму Камісарыяту Асьветы разам з Народным Камісарыятам Земляробства распрацаваць канкрэтны [illegible] падрыхтоўкі спэцыялістых па сельскай і лясной гаспадарцы БССР, увязаўшы яго з плянам разьвіцьця сельскай гаспадаркі.

12) Запрапанаваць Народнаму Камісарыяту Асьветы [illegible]

13) Пытаньне аб дапамозе [illegible] унівэрсытэту [illegible]

Старшыня Савету Народных Камісараў [illegible] М. Галадзед.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў [illegible] Марголін.

6 красавіка, 1928 г., г. Менск.

Адказы карэспандэнтам.

[illegible]

Паштовая скрынка.

[illegible]

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР.
Субота 28, нядзеля 29 і панядзелак 30 красавіка.
В. Я. ГАЛАЎЧЫНЕР. „ПОТОМСТВО" ПРЭМ'ЕРА.
Пастаноўка аўтара. Мастакі Е. М. Фрадкіна і С. Н. Вішнявецкая.
Пачатак роўна а 8 з пал. гадз. веч.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». ГРАНДЫЁЗНЫ БАЯВІК! ЛЕПШЫ ФІЛЬМ ВЫТВОРЧАСЬЦІ ВУФКУ „ДВА ДНІ"

КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА». СУСЬВЕТНЫ БАЯВІК! „ТРЫ МУШКЕЦЕРА"

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». „ЧОРНЫ КОНВЕРТ" АНОНС! Чарговая пастаноўка „КРУГ"

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». „ВУЖАЧАЕ ДЖГАЛА" У 7 ЧАСТКАХ.

АБВЕСТКА. ПАДАЕЦЦА ДА ВЕДАМА, ШТО ЛІКВІДАЦЫЙНАЯ КАМІСІЯ ПА СПРАВАХ АКЦ. ТАВАРЫСТВА „Белаўтапрамгандаль" СКОНЧЫЛА СВАЮ ПРАЦУ 27-ГА САКАВІКА 1928 Г. Ліквідком БАПГ'ю.

С РАЗРЕШЕНИЯ НАРКОМПРОСА ПРИ ЦСКБ ОТКРЫВАЮТСЯ ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ.